

Passie-spelen Tegelen. Van Gabbatha naar Golgotha

Jacques Schreurs

bron

Jacques Schreurs, *Passie-spelen Tegelen. Van Gabbatha naar Golgotha*. 20ste eeuw (onbekende herdruk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/schr014vang01_01/colofon.php

© 2014 dbnl / erven Jacques Schreurs

‘Cet ouvrage-là, un pécheur devrait rougir d'avoir eu le front de l'achever’

-

FRANCOIS MAURIAC

‘vie de Jésus’

Geest van Liefde dien wij loven
Met den Vader en den Zoon:
Veni, Veni, daal van boven,
In uw regen, wasch ons schoon
Nu wij nauwlijks nog ontwassen
's Werelds zware nood en pijn,
Christus' Kruisgang na gaan passen
En gaan beelden op dit plein.

Geest van Wijsheid, hoor ons smeeken
In Uw grondelooze Licht:
Veni, Veni, stralend Teeken,
Heilig ons in onzen plicht:
Dat wij spelend met de schatten
Van Gods Almacht, in den tijd,
Zelf den zin eerst leren vatten
Van hun diepste heerlijkheid.

Miserere, Geest des Heeren,
Vul ons zwakke pogen aan:
Veni, Veni, kom ons leren
's Levens kruisweg recht te gaan
Want als we aan dien weg verzaken
Strekt dit spel tot loos vertoon;
Zonder 't zondig hart te raken,
Tot beschaming van Gods Zoon.

Vragen wij nu allen samen
Nog Maria's zegen.
Amen!

Proloog

De smart blijft jong al wordt de wereld oud; De wijsheid Gods blijft in ons schade lijden En ieder krijgt zijn deel van 't bitter Hout, Dat in het hart der wereld en der tijden Als teeken staat van voor en tegenspraak. De kruisboom staat en is niet af te wenden En uit zijn takken roept een stem om wraak En buigt een Hoofd dat alle ellende kende Zich bloedend naar de duist're karavaan Der menschen die als kemelen beladen, - Waarom? Waarheen? - voorbij den kruisboom gaan Of in zijn schaduw, dorstend naar genade, Een droeven blik op den Gekruiste slaan En uit dat Hoofd waarom de doornen trosten Een stem vernemen: 'dat hebt gij gedaan!' Aanschouw dan, mensch, hoe duur uw heil hem kostte; Vergeet een stond uw dorst naar lust en goed En, voor den spiegel van dit leed gezeten, Vraag aan uzelf: 'wat deed ik met zijn Bloed?' Het spel begint, als dit nog spel mag heten, Waarin Gods neerlaag in ons donker dal Gestalte kreeg door zwakke menschenkrachten, Die, sterk door waarheid, eenheid en getal, Het u tot stichting ten toneele brachten. Wij doen 't uit liefde: dies sta God ons bij; Aan Hem de eer; de schande dragen wij.

Eerste bedrijf

Van Bethanië naar den Tempel*

Eerste Toneel

Ik ben het Licht der wereld! riep Hij en ik staarde
En zag het licht en zie.....
Wat ziet ge?
Hemel, aarde,
Menschen en boomen.... en ik heb Gods Zoon gezien!
Gij raaskalt!
Hoeveel vingers zijn dit? Tel ze!
Tien!
En dit dan?
Zeven!
Heel de wereld draait verloren
In zinsbedrog!

* De auteur volgt de nieuwe exegese die, zich baseerend op de chronologie van St. Jan, het gastmaal te Bethanië voor den intocht van Christus in Jeruzalem plaatst.

Maar ik zie.
Gij..... waart niet blindgeboren.
Vanuit de moederschoot tot Jericho, tot daar.
Eerst Lazarus, de doode, nu die bedelaar.....
En morgen?
Gij!

(met gejuich):

De blinden zien, de dooden leven!
God heeft dien mensch niet zulk een macht gegeven.
Heeft God dan Belial met zulk een macht bekleed?
Zwijg zondenkind, gij weet niet wat gij zegt.
Ik weet
Slechts dat ik zie en dat ik God zal prijzen.....
Zijn heerlijkheid voor dwazen en voor wijzen
In Jezus: Zoon van David, Zoon van Jozef,
Zoon van God.
Isrel, Uw koning komt!
Hij komt.....

Hoort zijn gebod!
 Ach vader Abraham, hoe dwalen Uwe zonen.

(van rechts):

Wij gaan Hem kronen, voort.

(van links):

Wij gaan Hem Koning kronen.
 Godslasteraars!
 't Sanhedrin spuwt U uit.
 Hosanna, Zoon van David! Isrel wordt weer bruid!
 Aanschouwt! het Godsrijk komt of is gekomen!
 Hosannah, Zoon.....
 Van alle heuv'len stroomen
 De scharen juichend om den meester saâm!
 Steden en dorpen zegenen zijn naam.....

(Judas mort)

Wat zegt gij, Judas?
 Ik heb niet gesproken.
 Geloof en zie! Een vuur zóó hoog ontstoken,
 Wie slaat dat neer?

Dit juichen stekt niet meer!
Wie uwer peilt zijn wil? - Hoe menig keer
Zag ik verwachtings schitterster reeds doven?
Geloof en zie? Voorwaar! ik zál geloven
Wanneer ik zie.....
Nooit riep een volk zóó vroom
Om de vervulling van zijn koningsdroom,
Noch bad zóó luid met liederen en tranen.
Doch Juda's leeuw springt op noch schudt zijn manen,
Speelt weer het lam en zoekt den schaduw op.....
De jubel der verwachting steeg ten top
Sinds Jericho en is niet meer te stuiten.
Dit volk, van leering zat, vraagt om besluiten,
Wordt met beloften langer niet gespijst;
Wat baat het ons dat Lazarus verrijst;
Dat blinden zien; dat hem de stommen prijzen;
Indien hij talmt een volk te doen verrijzen
Waarom 't verderf met alle tanden knaagt?
Judas, door welk een vuur wordt gij geplaagd
Den leeuw vooruit zijn steilten op te snellen?
Ten einde toe laat zich dit volk niet kwellen;
Men tergt niet ongestraft zijn taai geduld!
Nog weinig tijds en alles wordt vervuld
Wat van den Zoon der Menschen staat geschreven....

't Zal schoon zijn, Heer, als gij ten troon verheven
Den scepter draagt van David in uw hand,
En wij, door zooveel trouw aan u verpand,
Als rechters zullen zeet'len aan uw zijde.....
Uw meester wordt verraden aan den heiden
Als had men een goed werk aan hem gedaan.
Meester?.....
Hoe moeten wij dit woord verstaan,
Nu méér dan ooit, in hoop op groote dingen,
De heilbegerige scharen u omringen, -
Gansch Isrel u naar Davids zetel stuwt?
De Zoon der Menschen wordt belasterd en bespuwd
En door zijn eigen volk aan 't kruis geslagen.....
Ziet dan, die reeds zijn koninkrijk zaagt dagen,
Hoever zijn scepter reikt of ook hoe kort!
Het uur is daar dat ik verheerlijkt word.....
Dood en verheerlijking, - hoe gaat dat samen?
Uw wijsheid, Heer, blijft ons verstand beschamen,
Dat blind in raadsels en in twijfels zwerft.
Voorwaar! Indien de graankorrel niet sterft
Draagt hij geen vrucht; de dood bewaart het leven!
Wanneer 'k uit dit bestaan ben opgeheven
Zal 'k alles tot mij trekken aan mijn hart.....

Het woord blijft donker.
En de toekomst zwart!
Het vonnis dezer wereld is geteekend
En met den geest der nacht reeds afgerekend.
Geloof en hoop! Dit heb ik u gezegd
Opdat, als de beproeving komt, gij recht
Moogt staan in de verschrikking en niet wijken;
Wat duister is zal klaar als daglicht blijken
Wanneer de storm rond mij is uitgewoed;
Mijn zending wordt bezegeld door mijn bloed.
Meester, staat van den Christus niet geschreven:
Dat hij niet sterft doch eeuwig voort zal leven?
Indien hij sterft is hij de Christus niet!
Hoe zoudt gij dan, gij, die den dood gebiedt,
Zijn wet zijn onderworpen als wij allen?
Bidt dat de twijfel u niet overvalle
En wandelt in het licht zoolang 't nog schijnt,
Opdat gij, als zijn glans voor u verkwijnt,
Eén zekerheid moogt diep in u bewaren
Die nacht noch schaduw kent noch doodsgevaaren.
Orakels! raadsels! Wie wordt daaruit wijs?
Het einde nadert mijner aardsche reis;
Doch voor wij weerloos van elkander dwalen,
Komt, laten wij bij Simon gaan gastmalen;
Want mij ten afscheid werd een maal bereid.....

Tweede Toneel

.....bij Simon den Melaatsche: Vorigen, Simon, Lazarus, Martha, Maria met den balsem, gasten en dienaars.....

Vrede zij u, Simon.
 U toegewijd,
 Ontvangt deez' woning u met eerbewijzen.
 Het is voor 't laatst dat wij tesamen spijzen,
 Eér ik een onvergank'lijk brood u breek.....
 Rabboni!
 Zuster, wat bedroeft u? Spreek.....
 Wie zou dit afscheid zonder smart verdragen?
 Eén groote zorg slechts kwelt mij alle dagen:
 Dat immermeer in mij Gods wil geschiedt;
 Dit is mijn spijs, mijn drank en mijn verdriet
 Is overal waar deze wordt vergeten.....

(stilte)

Zegen de spijzen, Heer, opdat wij eten
 En in uw vrede lang nog samen zijn.....
 De wijn!.....
 Blijft in mijn Liefde als wijn in wijn.....
 Het brood!.....

Als brood in brood en ongebroken,
Opdat wanneer de storm is opgestoken
En Satan donkert en uw weg verwacht
Gij allen, één voor één, in mij volhardt.
Gij zijt de Weg.
De Waarheid.
En het Leven.
Mij is van boven alle macht gegeven;
De wil des Vaders wordt door mij volbracht;
Mijn leven is voor mij gelijk een dracht
Die 'k aan kan nemen en weer af kan leggen.....
Simon!
Ja Heer?
Ik heb u iets te zeggen:
Het Godsrijk weer verdrinkt in loos krakeel!
Een groote Koning had dienstknechten veel
Die voor een koningsloon hem dienen mochten;
Doch daar die dwazen het vertier méér zochten
Dan 's Konings gunst, verkwistten zij zijn goed.
Toen zond hij hen gezanten tegemoet
Met wijs vermaan en strengere geboden;
Maar als zij keer op keer zijn dienaars doodden
Zond hij tot hen het laatst zijn lieven Zoon,

Daar zij, dacht hij, mijn vreugde en mijn kroon
Niet schenden zullen en mijn recht niet schaden.....
En Heer? wat deden zij?.....
Gij kunt het raden,
Simon, en wat zij doen aanschouwt gij dra.
Rabbi?
Maria!
Bloem van Magdala,
Hoe kostbaar en hoe bitter zijn de blijken
Van uwe liefde.....
Koningen en lijken
Zalft men aldus en balsemt men zoozeer!
Mijn hart breekt stuk als ik den prijs waardeer
Der flesch en roek'loos zooveel zalf zie spillen,
Die beter mijn verdoemden dorst kon stillen.....
Zoet is uw balsem!
Kostbaar!
Duur! Duur! Duur!
Gij die een dief zijt: wacht u voor het vuur
Dat u verteert en in 't verderf zal slepen;

Nog hebt gij van de Liefde niets begrepen
Judas, en gaat haar glans aan u voorbij!
Wat twist gij, kind'ren?
Zooveel specerij
Als daar verkwist..... meester, is dat geen schande?
Judas?
Was 't geld niet beter in de handen
Der armen, Heer, dan aan uw hoofd besteed?
Vriend, zie mij aan!
Dit doet mij bitter leed:
't Is op één dag teveel ineens verloren!
De ziel is meer!
Wilt deze vrouw niet storen,
Want wat zij aan mij deed is welgedaan.
Driehonderd tienlingen;
De buidel leeg en wij van al verstoken.....
Kind'ren heeft het u ooit aan iets ontbroken
Waar 'k als een moeder in uw midden was?
Nooit, Heer!

Armen hebt gij altijd bij u, Judas,
 Mij niet! Staakt met elkaar te strijden
 Om deze, die een balsem mij bereidde
 Voor mijn begrafenis. Voorwaar! alwaar
 De wereld door dit woord wordt openbaar,
 Zal men ten einde toe Maria prijzen
 Die in dit uur van kammernis de wijzen
 Beschaamde door haar liefde'en koos het beste deel;
 Rijs op, mijn zuster, want aan u wordt veel
 Vergeven, daar gij zonder maat beminde.....
 Elk zoekt zijn deel waar hij dit denkt te vinden. -
 Driehonderd tienlingen..... God, wát een geld!
 Staat op, wij gaan; mijn schreden zijn geteld.
 Blijf, daar reeds ginds de wolven naar u huilen!
 Vriend, kan de maaier in den schaduw schuilen
 Wanneer op 't veld de oogst te rijpen staat?
 Ontwijk de stad waar reeds de Hooge Raad
 Uw gang beloert en u zijn netten spande!
 Mijn leven is een losprijs in Gods handen
 En als een reukwerk dat de dienstmaagd spilt
 Voor héél het huis. Volgt mij, indien gij wilt,
 Of blijft als gij mijn kruishout niet kunt dragen;
 Ik weet den weg dien ik ben ingeslagen:
 Mijn schreden keeren naar hun oorsprong weer.....
 Wij volgen u door dood en duister, Heer!

(af)

Derde Toneel

....Sanhedrin: priesters, pharizeën en schriftgeleerden. Later: volk, kooplui, ongelukkigen, soldaten.

Wat melden de verspieders?
Laat eens hooren,
Hoe 't met den Nazarener verder staat beschoren.
Ik vrees.....
Wat vreest gij?
Ik vrees uw voorzorg komt te spa,
Want heel de wereld loopt den wonderdoener na,
En ál te duidelijk zijn de heil en zegekreten
Die hem Messias, Zoon van David heeten.
Bij Betphage heeft zich zijn zegestoet gevormd
Die den Olijfberg jubelend bestormt
En 't Cedrondal reeds vult met lofgezangen
Beraadt U snel den volksstorm op te vangen
Voor zijn geweld én stad én tempel overwast
En 't heilig Sanhedrin geraakt in druk en last.
Ik zal niet rusten heeft mijn Haat gesproken,
Voor Isrel en dit Sanhedrin gewroken,
En leer om leer gegeven zij en smaad om smaad!
De slaap is om; 't uur der vergelding slaat;
Want zoo de liefd'is óók de haat vermetel....

Met groot gebaar van Sion's hoogsten zetel
Herdert een knecht de heerde van ons volk,
Schalmeit zijn leer en spreekt als uit de wolk,
En dra, zegt men, zal hij als koning komen;
Want stouter droom kon nooit een droomer droomen:
Hij droomt zich koning!....
Koning?!
Priester en Profet....
Helaas!
En 't domme volk, dat brood en wond'ren eet
Voor wijsheid, loopt hem na!
Elkeen ziet in dien wijze
De bloem die eens uit David's stam zou rijzen, -
Die wèl schriften leest....
Verraadt ook gij de Wet?
Vertrap die bloem! Dien waan!
Zijn wijsheid zonder smet
Verraadt zijn geest verzonken in schriften;
Doch weet hij puiker zeem uit Moze's raad te puren:
Wat let dat men zijn heil bij leeraar Jezus zoekt?
Vloekt hij Jehova met die tegen Mozes vloekt?

Hij ook verklaart de Wet en heet Jehova, Vader.
Gij speelt hoog spel!
Het spel van den verrader!
Ik lach met een profeet die 't heiligdom verstoort!
Zijn ijver prikkelt priesters die Gods woord
Voor geld en gunst verruilen bij de scharen;
Zij erg'ren zich, hij eet met tollenaars
En schuwt onreinen zooals u en mij.
Wie loopt te hoop als hij, eer Sabbath is voorbij,
Slechts hongerend naar aller welzijn, eet
Den maaltijd eener musch?
Hoe?
Muggenzifters heet
Hij u en wie heeft leugen in dien Man gevonden?
Zijn wij zijn meerderen? Men antwoordt ons: in zonden
Vraagt gij op wiens gezag die leeraar profeteert;
Hij vraagt op wiens gezag gij last en druk vermeert;
Hoelang nog 't volk u toejuicht op de pleinen,
Waar gij, loyale priesters en rabbijnen,
Uw lof vooruit bazuïnt.... gevloekt wordt en gehaat?
Doch zegenend en weer gezegend staat
Eén onder ons als een verlossend teeken
En waar de wond'ren uit zijn handen breken
Als bloemen en als broden tegelijk,
Geeft hij een uitzicht op een eeuwig Rijk
Waar éerst de kleinen, dán de grooten wegen.
Er is mysterie in zijn wezen en bewegen;

Zijn zin voor ons is moeilijk te verstaan -
Maar is zijn werk en woord in stee van waan
Niet d'openbaring van de goedheid in haar wezen?
Voor ons zal hij, gelasterd óf geprezen,
Het grootste blijven van zijn wond'ren al
Die men aanschouwde of nog aanschouwen zal,
Als bloemen rondgestrooid door onze steden;
De vreemdeling van gisteren en heden
Staat morgen weer als vreemd'aan onze poort;
De zin der Liefde is dieper dan het woord,
Doch beiden evenzeer zijn wij vergeten.
In ieder dwaas is iets dat wij mysterie heeten!....
En wond'ren zijn bedrog, indien er zijn!
Wie riep dan Lazarus?
Hij riep den schijn!
De doode was niet dood doch veinsde 't slechts te wezen!
Wie heeft den blindgeborene genezen?
De blinde wás niet blind, doch slechts verblind
Als elk die licht in zand en speeksel vindt;
Als gij die beter deed die kwaal te keeren,
Het domme volk zijn harden kop te leeren,
Daar 't boven Wet naar brood en fabels haakt.
Hoe? zijt ook gij reeds in zijn ban geraakt
En sloop met u 't verraad de raadzaal binnen?

Dan wordt het dubbel tijd dat w'ons bezinnen
En paal en perk gaan stellen aan 't bederf!
Zoowaar als 't noodig is dat een mensch sterf,
Voor gansch het volk aan dezen gaat verloren.
Aan wie ontleent gij 't recht tot onrecht aan te sporen?
Hij wierp den eersten steen!
Hem treft eenzelfde lot!
Wie werpt een steen op Hem en werpt hem niet op God?
Wie 't Leven wondt slaat ook Gods hart een wonde!
Wie 't Licht verblindt heeft zijn gelaat geschonden
En vindt een rijk van duisternis en rook;
De Haat heeft haar geheim maar de Liefde ook.....
Ik spuw hem met verachting als den drek der straten!
Ik haat Hem die mij haat en wie om hem mij haten,
En haat hen tot den dood!
Hij blaft niet kwaad, die hond!
Haha!
Hij is bezeten!

Rabbies, blijft gezond!
Roept den Profet: de rabbies zijn bezeten!
Hun maag roept wraak; zij hebben toorn gegeten!
Beëlzebub!
Die drijft de duiv'len uit!
Uw hoofd hangt zwaar van waan!
Uw buik van tempelbuit!
Melaatschen zijt gij!
Gij gereinigd, reinen!
Roept den Profet!
Ha! Laat zijn striemen schrijnen!
Zalig de leeraars!.....
Zie!.....
Want zij zijn arm van geest!

(gelach)

Zalig de priesters.....

Annas allermeeest!
Want goud nóch zilver kunnen hen verzaden....

(gehoon)

Zalig de vromen!.....
Zie!!
Die zich in wellust baden
En treuren om de zonden van het volk dat lacht....

(gelach)

Dat de 'Aggada verwenscht omdat het u veracht
En, koppig beest, uw kaf vervloekt te eten!
Wee u!
Wee u!
Vermomde moord'naars der profeten.
Wee! Wee!
Want gij zijt dronken van onschuldig bloed!

(gejoel)

Wee! huichelaars.....
Wee u!
Die vet en overvoed
Der weezen deel vermaalt met schijngebeden;
Die cedels draagt en kwasten aan uw kleeden

Alsof de wijsheid in u was en niet haar schijn;
 Die muntkruid en anijs vertient en nog kamijn
 En 't volk beloont met schraapsel uwer kelen!!

Wee!

Wee!

Wee! blinden die de zieners spelen,
 U meesters noemt en Mammon's slaven zijt.
 Wie zijt gij, wachters zonder waardigheid
 En waakzaam slechts daar waar iets valt te winnen?

Kooplui!

Wie zijt gij? Rondgezogen spinnen
 Die wetten spint en speculeert op bloed.....

.....Tempelwacht: volk stuift uiteen; alleen kooplui, blinden, kreupelen blijven achter; later Judas.

Jehova's vloek op u!

(echo):

Op u!

Addergebroed!

Op u!

Zijn dat de oproerkraaiers?

Abram's zonen! Als gij! Als gij!
 Die Jahwe's dienaars honen!
 'k Ben lam!.....
 'k Ben kreupel!.....
 Wij zijn blind!.....
 Ellend'ge buit!
 Een troep geteekenden!
 Voort! leidt hen uit!.....

(af)

Nu wordt de haat eerst recht in mij geboren!.....
 Rampzalig volk, hoever dwaalt gij verloren!
 Hoe vloek ik hem, die mij door u kastijdt....
 Ik wil gewroken zijn daar gij het zijt!

.....bazuinen blazen.....

Hij komt! Hoort!
 Gallileër, welgekomen!.....
 Gezichten zult gij zien en droomen droomen

En wond'ren zien als nooit een ziener zag;
Mijn hiel is tegen u nog dézen dag.
De stad rumoert; een lied gaat door haar straten.....
Een onweer broedt!.....
Het broet uit de raten
En zwermt rond Hem met groot gedruisch te hoop!
Een volksoploop nekt offer, markt en koop!.....
De gansche stad trekt zijn Messias tegen!
Reeds is de roes Hem in den kop gestegen:
Nu ziet gij zelf hoe zeer hij 't volk opruit!
Heel Israël trekt zingend voor hem uit
Alsof hij Goliath reeds had verslagen....
Breek dezen tempel af en in drie dagen
Bouw 'k hem weer op, heeft deze mensch voorspeld....
Grootspraak!
De markt loopt leeg.....
De tempel raakt ontsteld.....
Pas op je geld; de tempelbank gaat kraken!

Pas op je goud, je zakken en je zaken,
Want geld en goed acht hij als duivelsdrek!
Maar aan zijn zijde met de buidel loopt een vrek
Die, gek op geld, hem naloopt om de duiten.....
Judas van Kerioth: een man van buiten;
Een koopman zoals gij, die koopt, verkoopt.....
Omdat hij koopman is en met den buidel loopt!
Een koopman dus?
Die cijfren kan en schrijven!.....
De markt liep leeg!
De tempel.....
Slechts de kooplui blijven
Omdat zij kooplui zijn en bij hun waar.....
De tempel kraakt.....
De tafel.....
Het altaar.....

(in geestdrift)

Ziet toe, hoe groot de Leeuw zich heeft verheven.....
Jezus van Nazareth!.....

Vierde Tooneel

.....Intocht van Jezus; zingende kinderen, juichends leerlingen en volk; de kooplui bang, de Sanhedrieten verbysterd.....

Hij komt! Hij komt de liefste Zoon,
Die ziens ons voorspellen
Om Davids rijk en Davids troon
In Isrel te herstellen!

Zachtmoedig op een ezelin,
Als hem profeten zagen,
Trekt hij zijn stad en Sion in:
O Dageraad der dagen!

Hosanna! Zoon van David kom:
O, glorie voor onze oogen;
Mijn koning kom, mijn bruidegom!
Hosanna! in den hooge!

Er staat geschreven:
Mijn woning is een woning des gebeds en gij
Hebt haar tot roovershol gemaakt.....

(drijft de kooplui uit)

Ai mij! Ai mij! Mijn geld! Mijn goed!
O Tafels! O Altaren!
De storm stak op!
Wie kan dien storm bedaren!
Hij loopt den tempel om, het offer en de Wet,.....

De wereld kraakt waar hij zijn voeten zet;.....
Nu komt zijn rijk; het is niet meer te keeren.
Gezegend hij die komt in naam des Heeren!
In storm en lofzang grondvest hij zijn naam!
Hosanna! Heil!
Geen macht is meer bekwaam,
Judas, zijn koninklijke vaart te stuiten.....
Op wiens gezag gaat gij uw macht te buiten,
Jezus van Nazareth?..... Hoort gij mij niet?.....
Hosanna! Zoon van David.....
Staakt uw lied!
Als deze zwijgen gaan de steenen spreken....
Zij last'ren God!
Verstaat gij niet het teeken:
'Uit dezer mond heb ik mij lof bereid?'
O stad, hoe vaak heb 'k over u geschreid,
U als een hen haar kroost willen vergaren,
Maar gij hebt niet gewild. Mocht gij ervaren

Nog dezen dag wat u tot vrede strekt.
 Nu is uw lot met duisternis bedekt
 En voor uw oogen is uw heil verborgen;
 Er zullen dagen in u komen, zwart van zorgen,
 Dat vijanden zich leeg'ren om u heen,
 Dat z'u ter aarde werpen als een steen,
 Daar gij mijn dag nóch uw geluk erkende;
 Gods hand is over u en vól ellenden:
 Gelijk een wolk vol water en een mond vol wraak.....

(Jezus af met kinderen)

Hij komt! Hij komt! de liefste Zoon,
 Die zieners ons voorspellen,
 Om David's rijk en Davids troon
 In Isrel te herstellen.....!

(teleurgesteld)

Altijd zijn mond vol vloek of zegenspraak,
 Zijn blik vol hemelen of droomgezichten,
 Ontloopt hij wéér het groote te verrichten
 En gaat deez' kans voorbij die nimmer keert.....
 Waarom wordt gij met striemen geregeerd?
 Zijt gij slaaf, volk, en Isrel een slavinne?
 Zijt gij een ezelsvolk en zóó van zinnen,
 Dat op uw rug een dwaas als koning rijdt,
 Terwijl gij kleeden voor zijn voeten spreidt
 En kinderen hem Zoon van David prijzen? -
 Gij waart een volk van wijsheid en van wijzen,
 En zijt gij van uw erfgoed zóó verdwaald,
 Dat gij een schijn-profeet als koning binnenhaalt
 En God èn David samen lastert in gezangen,
 Door dezen met een luister te omhangen
 Die enkel Salomon en niet een werkman past?.....
 Wee u, als gij de wijsheid dus verbrast,
 Als Salomon ten spot wordt der Romeinen,
 Als gij uw paarden wegwerpt voor de zwijnen

En Wet en waardigheid en àl in 't slijk!
Is dât uw droom? - Is dat het koninkrijk
Dat u van eeuwen smaad en hoon moet heelen?
Volk, komt een timmerman hier koning spelen?
Wordt Sion het paleis eens timmermans
En lokt de schorre zaag Gods volk ten dans
Inplaats van harpen, cithers en cymbalen?.....
Een schaaftank, gestoffeerd met zonnestrallen,
Is dat de troon die Isrels koning schraagt,
Daar hij den hamer als een scepter draagt
En op zijn hoofd een kroon van vijgeloover?
Is dât, o volk, nog van uw grootheid over;
Dât gansch uw hoop en eenig onderpand
En legt ge'uw lot en leven in de hand
Van wie uw wetten schendt, uw tempel en altaren?
Zijn 't satans dan die u de wet verklaren?
Of die met handen rijk aan offergeur
En gave'op wacht staan voor Jehova's deur?.....
Helaas! Zou dan in Sion àlles boosheid,
Eén slechts gerechtig zijn? - Dan is 't àl goddeloosheid
Wat men met oogen ziet en ooren hoort!
Keer in, o volk, door woord en brood bekoort
En laat u door geen timmerman onteeren.
Zegt David niet: 'Van 't hout zal God regeeren?'
Hij lastert Jahwe!
Lastert God zijn bloed?

Hij is de brief die alle schuld vergoedt!
Naar onze Wet moet hij gesteenigd worden!
De steenen raken niet!
Verblinde horden!
Hoort! Juda's scepter komt en is nabij!
'Geeft Caesar was des Caesars is', zegt hij.....
En God wat Godes is!
Vriend der Romeinen,
Schendt hij den Sabbath en beschermt onreinen.....
Doch wie van u werpt hem den eersten steen?
Uw steenen raken niet!
Zijn steen alleen
Heeft u geraakt en uw gelaat geschonden.....
Gij raakt hem niet! Want hij is zonder zonden!
En alle heerlijkheid is in zijn bloed!

Hosanna! Zoon van Nazareth
 Kind van een Maagd geprezen;
 Dit Isrel door uw licht gered,
 Zal in uw bloed genezen!

(volk af)

Vijfde toneel

Gelijk een leeuw voer hij ons tegemoet
 En schond ons recht met handen en met voeten!
 Wie rechten schendt zal voor zijn onrecht boeten.
 Ons aller toorn is op zijn hoofd gelaân!
 Hij stilt den storm! Gij kunt dien Mensch niet aan,
 Al was der wereld toorn op hem geladen.....
 Hij draagt de beurs!
 Vergoedt gij ons de schade?
 De beurs is leeg.... als Judas hart,.... aanschouwt!...
 Het laatste geld verspild, het beste goud;
 Driehonderd tienlingen vermorscht aan balsemgeuren
 Zij geeft niet meer.... de beurs;.... kan nog slechts beuren...
 Gij zijt een koopman, zegt gij?
 Ja! ik koop
 Verkoop en veil mijn ambt, mijn hart, mijn hoop

Voor driehonderd denaren en nog minder;
 Want ik heb alles veil en zonder hinder
 Voor elken prijs die mijnen dorst verslaat.....
 Wat hebt ge veil?
 Mijn liefde èn mijn haat.....
 Want zonder haat ben ik gedoemd te haten
 En zonder liefde lief te hebben boven mate,
 Ik weet niet wat, ik weet niet wie, voortaan;.....
 Hà! zónder mij kunt gij dien Mensch niet aan!.....
 'k Zag blinden zien en hoorde stommen spreken;
 'k Zag brood en wond'ren uit zijn handen breken
 En dooden keerden uit den Sjeol weer.....
 Lacht niet! Lacht niet met hem, want ik zag méér.....
 En hoorde over wateren en wond'ren
 Een stem van boven uit de wolken dond'ren:
 'k Heb u verheerlijkt en verheerlijk nóg' -
 Lacht niet met hem!.....
 't Was goochelspel! Bedrog!
 Nòch lacht met Judas, als hij gaat getuigen
 Van hem!.....
 Een slaaf!
 Waarvoar ook gij moet buigen.....
 En elke macht vóór hij haar breekt als riet!.....
 Waarom dan volgt bij dezen sterke niet?
 Omdat ik Judas ben! - Ik heb mijn gronden;

Mijn dorst, mijn haat, mijn liefde en mijn zonden!
Vraagt niet waarom ik Judas ben en loop;.....
Vraagt niet waarom doch vraagt wát ik verkoop;
Ik heb mijn dorst en ben van hem bezeten;
Ik hem mijn honger en ik schreeuw om eten.....
Wat geeft gij mij, indien 'k hem u verraad?.....
Wat zegt de priester?.....
Wat de Hooge Raad?
Een slaaf!
Een man van drie en dertig jaren!
Een slavenprijs!
Voor driehonderd denaren,
Spil ik het reukwerk, Joden, èn de vaas!
Dat 's Judas-prijs!
Teveel voor dezen dwaas!
Driehonderd tienlingen vraag 'k als belooning.....
Een vorstelijk loon!
Te weinig voor een koning!
Zijt gij een Jood?

Als gij; een koopman zooals gij....
En als 'k verkoop, verkoop 'k mijn ziel er bij.....
Wat ligt ons aan uw Judas-ziel gelegen?
Mijn ziel er bij!..... Om zulk verraad te plegen
Is driehonderd denaren niet te veel!
Zie! dertig zilverlingen;..... neem uw deel.....
Voor zooveel geld is méér dan één te vinden.
Ik ben een mensch als gij en een verblinde
Die niets bezit dan zijn vervloekte dorst.....
Sla toe dan, Judas! Neem en lesch uw borst!
Het loon is aan uw zending evenredig.
Mijn dorst is dieper dan mijn buidel ledig....
Neem voor g'u nog uw zending ziet ontgaan!
Maar zonder mij kunt gij dien mensch niet aan!
Vergis u niet! De Wet wordt toch voltrokken.
Nooit heeft zijn grootheid u als mij verschrokken!

Ook zonder u krijgt alles zijn beslag!
Sla toe!
Ik had hem lief zoo mènig dag.....
Maar werd een dief,.... ontdekt;.... Johannes morde...
Mijn donker hart is mij ten vloek geworden!...
Driehonderd tienlingen voor slechts een vaas!
En dertig zilverlingen voor een mensch, helaas!
En wèlk een mensch! van drie en dertig jaren...
Ik tel ze: dertig...
Driehonderd denaren...
Voor zijn begraafnis,.... dertig voor 't verraad...
Dertig!... Geluk er mee...
't Geld bluscht den haat...
De liefde!
Goed, de liefde;.... óns om 't even.
Ik kreeg mijn loon... en 'k heb mijn woord gegeven....
Nog dezen nacht komt hij in ons geweld.
Mits gij een wacht mij ter beschikking stelt
Met fakkelen gewapend en met stokken....

Zóó spreekt een man!
 Dat woord klinkt onverschrokken:
 Een kind der Wet, - een zoon van A'bram waard!
 Ik kreeg mijn loon; uw lof blijf' mij gespaard
 Die even valsch is als uw mond schijnheilig;....
 Zóó spreekt een man en stelt zijn lijf nog veilig,
 Waar reeds zijn ziel zich doodbloedt aan uw hoon....
 Geluk er mee!
 Arm Judasgeld: mijn loon!....
 Het lot der wereld brandt mij in de handen!....
 Een tijger ben ik die..... gevlekt met schande
 Nu los gaat op zijn prooi en 't lam bespringt!
 Vuil Judashart! vuil Judasgeld! gij stinkt
 En Judas stikt in duisternis en zonden!....

Zesde toneel

.....*Judas; Judas' moeder en later Jezus met de discipelen.*

Zoon, zijt gij daar?
 Geschandvlekt en geschonden....

(weert haar af)

In mijnen droom zag 'k Judas in gevaar
 En hoorde u roepen, zoon, met groot misbaar;
 Moeder, riept gij, de vuisten aan uw slapen....

O vrouw!
 Eens zag 'k een herder met zijn schapen
 Uit weiden gaan toen, uit een kreupelbosch,
 Een tijger plots sprong op de kudde los
 Die onverhoeds een schamel schaap aanrandde;
 't Had uw gelaat, uw stem, zoon, en uw handen....
 En opgesprongen in mijn bed wekte ik
 Uw vader aan mijn zijde die, vol schrik,
 Mij niet weerhouden kon noch wou verhind'ren;
 Moeders, sprak hij, zijn immer met haar kind'ren
 En dragen al hun nooden in haar bloed....
 En ik verliet ons verre huis met spoed
 En her- en derwaart dwalend langs de straten,
 - Zoo loopt een ooi ook om haar lam te blaten -
 Zocht ik u lang maar vind u onverlet....
 Mijn kind!....
 Raak mij niet aan: ik ben besmet!....
 Melaatsch? o God!
 Melaatsch en uitgestooten:
 Een schrik voortaan voor kinderen en grooten.
 Niet voor uw moeder, Judas; niet voor mij!
 Ik ben aan uw en ieders bloed voorbij;
 Voorbij aan uwe en aller liefde, vrouwe:
 't Gevlekte dier dat g'in uw droom moest schouwen,
 Gedoodverfd en geschandvlekt door verraad....
 Judas?

Judas?? Waarom komt gij te laat
 Om nog mijn wegen van 't verderf te wenden?
 Want in mijn bloed, vrouw, schreeuwen alle'ellenden
 En mijn ellenden donk'ren in uw bloed....
 Mijn weten is voorbij aan alle goed,
 Mijn willen ligt in boeien en aan banden;
 Ik ben de misgeboorte aller schanden;
 Het dier dat God èn mensch èn u bevekt.....
 Judas! Judas!
 Wat hebt g'in u verwekt?
 O, Mocht gij 't, vrouw van Kerioth, nooit weten!
 Keer weer vanwaar gij kwaamt en wil vergeten:
 Dat gij de moeder van een Judas waart!....
 Hoe zou 'k vergeten dien ik heb gebaard?
 Al waren alle schande'op u geladen,
 Nooit zal ik 't kind van mijnen schoot verraden....
 Mijn kind, Judas!!
 Laat af! Ik ben melaatsch....
 Keer weer naar Kerioth; verlaat de plaats
 Waar zooveel onheil last op uwe schouders;
 Kom naar huis der kind'ren en der ouders,
 Waaruit een stem vol droombedrog en vuur
 U wegriep in 't onzalig avontuur,
 Waarop uw jeugd bij zeis en ploegstaart wachtte;
 Steeds ging uw droom ver boven uwe krachten;
 Hij heeft uw jeugd en ons geluk verwoest....
 Judas, keer weer, want waar het kouter roest,
 Wacht u nog heil in arbeid en vergeten...

Vanavond, vrouw, zal 'k mijn bestemming weten;
 Mijn taak is niet vervuld; de nacht brengt raad...
 De nacht is donker!
 Zwart als dat gelaat,
 Dat dezen nacht den hemel gaat besmetten,
 Als het zijn kus zal op dat Aanschijn zetten
 En alle sterren storten uit hun baan....
 Ik weet uw bloed met duisternis belaân....
 Kon ik, arm vrouwmensch, slechts zijn zin bevroeden...
 O, Judas!....
 Vrouw!
 Ik zie uw handen bloeden
 En hoor een lam dat om zijn moeder blaaf.

(A)

Wee! Wee! door wien de Zoon der Menschen gaat!
 't Was beter dat hij niet geboren ware,....
 Die mensch!....
 Zie, Heer, de boom verdord van blaren,
 Waaraan gij vruchten zocht, die hij niet draagt....
 Zóó staat een mensch voor God die vruchten vraagt,
 En zóó een volk met misdaden beladen,
 Daar het den tijd van mijn bezoek versmaadde....

(stilte)

Judas?
 Spreek, Heer...

Ik heb om u geschreid...
Heer, openbaar dit volk uw heerlijkheid,
Opdat de boozen sidd'ren en de dwazen;....
Heer! laat uw macht uw vijanden verbazen
En sla hun macht te pletter aan uw voet!....
Ik ben het Lam dat voor de wereld boet;
Van boven is mij alle macht gegeven;....
Uw denken is mijn denken niet; uw streven
Mijn leven niet; uw wegen niet mijn weg....
Rabbi?
Ik nam het leven aan en leg
Het af op tijd en plaats door God beteekend;
Doch wee den mensch, waarin hij zich misrekent
En door wiens wil de Zoon Gods sterven zal! -
Waar waart gij, Judas?
Hier en overal
Waar armen zijn en zondaars en waar zorgen;....
De beurs is leeg....
Het geld is goed geborgen!
En morgen nijpt de nood als gister en altijd....

Kind'ren wij gaan! Het Paaschmaal is bereid;
 Laat ons nog eenmaal saam verlossing vieren:
 Eerst nog in 't bloed van lammeren en dieren
 En dan in 't bloed van 't Lam dat nimmer sterft....

Ik: Satans slachtlam.... met Zijn bloed geverfd....

God, die werd Kind in onze dalen,
 Heeft zich van ons een god gemaakt;
 Die dwaasheid zal hij duur betalen
 Als in ons bloed het dier ontwaakt.

Geen breekt zóó ongestraft de orde
 En keert der dingen zijn en vorm;
 Wee, wee, als menschen goden worden
 En God een mensch wordt en een worm!

O God! Hoe kondt g'u zóó vergissen,
 Zoover verdwalen van uw Stam?
 De Visscher wordt het aas der Visschen,
 De Herder wordt het jongste Lam.

De hemel schokt in zijn gewelven,
 D'aarde verliest haar laatst solaes;
 Geen dwaasheid of zij straft zichzelf;
 De Liefde is dwaas! Helaas! Helaas!
 Geen liefde heeft zóóveel gegeven
 Als deze Liefde totter-dood;
 Want uit haar sterven groeit het Leven
 En in haar bloed wordt alles groot.

Geen liefde gaf zooveel bewijzen
Als deze Liefde van een Kind,
Dat uit zijn ziel scheidt paradijzen
En heem'len in zijn handen vindt.

Geen enk'le Liefde is zóó volkomen:
Volkomen God; volkomen goed;
Geen God kan grooter liefde droomen
Dan die maakt goden in zijn bloed.

De Bloem verbloeit der paradijzen,
Het Licht verdrinkt in bloed, helaas!
De Dwaasheid Gods beschaamt de wijzen.....
De Liefde is dwaas! De Liefde is dwaas!
Volkomen God, volkomen Goed
Die drank wordt en die spijs,
Geen liefde kost zoo kostbaar bloed
Als die van 't paradijs.

Caro mea vere est cibus
et sanguis meus vere est potus;
Qui manducat meam carnem
et bibit meum sanguinem
in me manet et ego in illo.

Tweede bedrijf

Van Cenakel naar Sanhedrin

Eerste Tooneel

Wij hebben alles naar uw woord bevonden:
De bron, de waterdrager, en de zaal.
Het paaschlam beidt, de voeten saamgebonden,
Het slachtmes en het zoete bloed de schaal.
Ons hart is brandend in ons om de dingen,
Die gij uw leerlingen hebt toegedacht!
Waar vindt gij ooit getrouwer volgelingen?
Wie heeft als wij volmaakt uw wil volbracht?
Elk onzer heeft zich van zijn taak gekweten.
En tot zijn nieuwe taak staat elk bereid....
Vurig heb ik verlangd met u te eten
Dit paaschmaal voor ik henen ga en lijd;
Want nu ik weer ga keeren tot den Vader,
Van wien ik uitga en wiens wil ik doe,
Komt u nogmaals mijn groote liefde nader
En heb 'k u, kind'ren, lief ten einde toe....
Wie, Meester, is u 't liefst van uw getrouwen
En zal dus zeet'len aan uw rechterhand,
In 't nieuwe rijk dat gij voor ons gaat bouwen?....

Gij ziet het minst naar afkomst of naar stand;
Die 't eerst geroepen zijn, zijn d'eerste erven!
De laatsten zullen d'eersten zijn wellicht.....
Wie 't meest verliet, mag die het meest verwerven?
Zulks eischt het recht, de orde en 't evenwicht!
Doch hooger waardigheid eischt beet're waarden
Dan zak en pak en tijdelijk gewin.
De liefd' is meer dan wat ooit vrek vergaarde!
Wie meer bemint neemt hooger zetel in.
Mag onder allen die gij hebt verkoren,
Het meest verwachten, die u 't meest bemint,
Die u ten dood toe trouw heeft toegezworen?
De wijsheid steekt de liefde naar 't bewind;
De wijste zal misschien de grootste heeten....
Laat dan de liefde aan uw rechterzij,
De wijsheid aan uw linkerhand gezeten,
En zoo ons allen in een lange rei....
Wie niet bemint, die slechts wordt uitgesloten;

Voorwaar! de liefde alleen bepaalt de grootte
En zij de maatstaf onzer heerlijkheid....
Een nieuw gebod geef ik u ten afscheid:
Dat elk van u zijns broeders dienaar weze,
Opdat altijd uw liefde wordt geprezen
En ook uw ootmoed elk zij openbaar....

(staat op: voetwassching)

Wat gaat hij doen?
Zijn doel is mij niet klaar.
Hij legt zijn kleed af en omgordt de leden
Gij noemt mij heer en meester en met reden;
Doch als ik, die uw heer en meester ben,
Uw voeten wasch, moet gij, mijn leerlingen,
Met ootmoed ook bejegenen elkander;
Zoo zij de een niet groter dan de ander
En ook de knecht niet beter dan zijn heer....
Hard is zijn brood, nóg harder is zijn leer.
Zoo blijft hij ons met raadselen verrassen!
Heer? zoudt gij mij... gij mij... de voeten wasschen?
O, Simon!
Wie ben ik en wie zijt gij?...

Nog gaat, hetgeen ik doe, uw maat voorbij,
Maar eenmaal wordt zijn zin in u voltogen...
In eeuwigheid... zal ik dit niet gedogen!
Als 'k u niet wasch hebt gij met mij geen deel,
Simon.....
Heer! Wasch mij dan en wasch mij heel:
Mijn voeten en mijn hoofd en mijne handen!
Rein is die mensch die zonder smet en schande,
Zijn voeten wascht en in zich zelve ziet...
En gij?... Ook gij zijt rein;... doch allen niet!...
Een voorbeeld heeft uw meester u gegeven;
Maar tegen mij heeft een den hiel verheven:
Mijn brood te eten heeft hem niet gebaat.
Ontroerd in mijnen geest om zijn verraad,
Weet ik mijn ziel omgeven door vijanden:
Eén uwer zal mij leev'ren in hun handen;....
Eén die met mij aan deze tafel is....
Heer?... Eén van ons?... o, smaad! o, ergernis!
Hoe, één van deze twaalf zou u verraden?
Eén onzen kring met zooveel smaad beladen?...
Wie is het, Heer? - Ons hart is zeer ontsteld!
De Zoon der Menschen gaat als is voorspeld,
Doch wee den mensch door wien Gods Zoon moet vallen!

Beschaam hem, meester, in 't gelaat van allen -
Den schaamteloze, dien geen licht verdraagt!
Heer! dood en leven: alles wat gij vraagt
Is u verpand en in uw hand gegeven!
Uw gunst is mij als een'ge winst gebleven.
Ik heb mijns harten schat met zorg bewaakt.
Wee! Wee! den mensch door wien de Christus raakt
In druk van vijanden en doodsgedaren....
't Was beter zoo hij niet geboren ware....
Die mensch!
Eén onzer?
Eén uit uwen kring?
Die mensch! Wie is 't?
Geen loon is zoo gering,
Of 't vindt een slaaf zijn meester te verkoopen....
Ben ik het, Heer?
Mijn hart staat voor u open....

Die in elk hart de diepste schuilplaats vindt...
Wie van nature is voor zich zelf niet blind?
Wie weet wat booze drift in hem kan schuilen?
Ben ik het, Heer?
Zou ik mijn hand bevuilen
Aan zulk vergrijp... de duivel haalde mij!...
Ben ik het?....
Gij hebt het gezegd, vriend, gij!

(tot Johannes):

Wie is 't, van wien hij spreekt?

(tot Christus):

Wie is 't?... Heer, geef een teeken.
Hij, dien ik het gedoopte brood zal breken.
Judas.... zoon van Simon Iskarioth....
Doe wat u nog te doen staat, mensch.
Mijn God!
Judas?
Wat gaat hij doen?

Hij weet zijn wegen.....
 Laat hem begaan;

(Judas af)....

hij draagt der armen zegen....
 Nu is de Zoon verheerlijkt en in hem
 De Vader.... Kinderen, hoort naar mijn stem
 Nu beter dan vergankelijke spijzen
 Mijn liefd'u in haar overmaat gaat wijzen
 Een eeuwig drinken en een eeuwig brood;
 Het Paaschlam wordt geslacht dat doem en dood
 Verdelgen zal en zonder einde duren....
 Heilige Vader, zegen in deze ure
 Uw Zoon die, voor hij uit de wereld gaat,
 Dit testament van Liefd' aan hen nalaat
 Die te behouden gij mij hebt gegeven....
 Opdat zij één van geest en één van leven,
 Zoals wij één zijn, één zijn in mijn Bloed....
 Neemt dan en eet....
 O, God! o, Overvloed!
 Dit is mijn Lichaam, voor het heil der mensen.
 Uw goedheid, Heer, beschaamt de stoutste wenschen.
 Ga mij voorbij, daar ik een zondaar ben...
 Neemt allen nu en drinkt, mijn kinderen;
 Dit is de kelk mijns Bloeds voor u vergoten.
 Ik houd u allen in mijn hart omsloten;
 En gij?.... doet dit tot mijn gedachtenis...

Nu proef ik, Heer, hoe groot uw Liefde is!
Geen onzer peilt haar goddelijke gronden;.....
Maar als haar smaak versterft in onze monden:
Welk vuur beveiligt in ons hart uw trouw?
Mijn kinderen, dra komt de groote rouw:
Gij zult mij alom zoeken.... doch als blinden;
Want waar ik heenga kunt gij mij niet vinden....
Later....
Heer, zeg het ons: waar gaat gij heen?
Er is geen pad zoo hoog, zoo hard van steen,
Of Cephaz zal u nóg te volgen weten!
Reeds dezen nacht zult g'een voor één vergeten
Het woord van trouw dat gij mij hebt gedaan;....
Geschreven staat: Ik zal den herder slaan
En zijne heerde zal als zand verstrooien.
Geen woorden, Cephaz, enkel daden tooien
Den dapp'ren man die zich tot held vermant.
Mijn leven en mijn dood zijn u verpand;
Al mochten allen als een kaf verwaaien....
Nog dezen nacht vóórdat de haan zal kraaien,
Zult gij driemaal verloochenen uw heer....
Nooit heer! zoowaar ik Simon ben en zweer...
O Simon Petrus! - mensch vol groote driften:

Hoe vaak heeft Satan u verlangd te ziften
Als tarwegraan terwijl ik voor u bad:
Dat uw geloof niet zinken zou en dat
G'eenmaal bekeerd uw broeders zoudt versterken
In mijne liefde als hoofd en rots der kerke...
Staat op en laat ons gaan!
Wij zijn bereid!....
Hooft nog van mij dit allerlaatst bescheid;
Naakt riep ik u en van aardich goed ontbonden
Heb ik u, twee en twee, de wereld ingezonden
En zonder schoeisel waart gij groot in 't gaan;
Nu zeg ik u: gordt kled en buidel aan
En wie geen beurs heeft haaste zich en loope
Zijn kled, zijn goed of koopwaar te verkoopen
En kope een zwaard! Want dit is een begin.
Nu gaat de tijd der ergernissen in
En zult gij weten wat dit woord beteekent:
'Onder misdadigers werd hij gerekend'
Die aard'en hemel in zijn handpalm droeg...
Hier zijn twee zwaarden, meester!
't Is genoeg!
Uw hart word' niet ontsteld; ik heb gebeden
Voor u! Blijft in mijn hart; blijft in mijn vrede;
Mijn vrede blijft in u, mijn troost, altijd,
Daar ik de wijnstok ben en gij de ranken zijt:
Eén leven door eenzelfde bloed verbonden
In ééne Liefde door geen dood geschonden...

Tweede toneel

.....Jezus en zijn leerlingen; Maria en de vrouwen

Mijn lieve zoon, waar dwaalt gij heen
En laat uw moeder vragen?
Een stad werd u tot struikelsteen,
Een woud vol hinderlagen
Omsluit u als een wildernis
Van dieren en van duisternis.
Hier helpen klachten noch gewezen:
Vervuld zijn mijne dagen;
Ik hoor mijn Vaders stem alleen
En doe zijn welbehagen.
Als gij uw moeder schreien ziet
Herinnert g'u dan Naïm niet?
O, Vrouw, het Paaschlam wordt geslacht,
Het slachtmes is geslepen;
En feller dan een moeder dacht
Heeft mij Gods hand gegrepen.
Zijn hand is hard!
Zijn wil is goed!
Hij maakt zoo diepe wonden;....
Geen Paschen, Moeder, zonder bloed,
Geen Paaschlam zonder zonden!

O Zoon van God en zoon van mij!
Van God het eerst!
Doch God als hij.
Herinnert u den reinen schoot,
De moeder die u baarde;
De zorgen waarin gij werd groot,
En 't hart der zeven zwaarden....
Gedenk dan, moeder, ook den nood
Der kind'ren dezer aarde;
Geen leven, moeder, zonder dood,
Geen liefde zonder waarde.
Hier staat een moeder machteloos;
God heeft zoo groote zaken!
Zijn voet vertreedt zijn liefste roos
Om tot zijn doel te raken;
Zijn wil is goed!
Zijn hand is hard!
Heeft ook het bloed zijn rechten:
Het heeft geen nut hart tegen hart
o, Vrouw, met God te vechten....
Een moederhart sterft zeven keer;
Dit sterven zal mij kosten!
Uw dienstmaagd buigt zich voor u neer

En de'eerste der verlost
 Geeft dankend u den Vader weer;
 Zijn wil is de allerbeste.
 Vaarwel, mijn zoon, vaarwel o mijn heer;
 Hier baten geen rekesten.

 Zou ik den kelk uit zijne hand
 Niet met mijn Jezus drinken?
 Mijn lippen kleven aan den rand,
 Ik zie den droesem zinken....
 O Kelk! gij zijt een kostbaar pand,
 God staat in u te blinken!
 Vaarwel! mijn zoon; houd moedig stand....
 Wij zullen samen drinken!

(Maria en de vrouwen af)

Derde toneel

Ik ga tot hem die mij heeft uitgezonden
 En niemand uwer vraagt: 'Waar gaat gij heen?'
 Gij zijt bedroefd om wat ik u verkondde,
 Maar weldra keert in blijdschap uw geween;
 In 't huis mijns Vaders, kind'ren, zijn veel wonen
 En eenmaal zult gij, waar ik eeuwig ben,
 Aan mijne zijde zetelen op tronen
 En over dood en leven oordeelen;
 Ik ga den Vader om den Trooster bidden....
 Toon ons den Vader en wij zijn voldaan.
 Zoolang, Philippus, was ik in uw midden
 En nog hebt gij mijn zending niet verstaan,
 Gij kunt den Zoon niet van den Vader scheiden
 Noch omgekeerd den Vader van den Zoon;
 Als gij den Zoon aanschouwt, aanschouwt gij beiden;

Hoe vraagt gij dus: dat 'k u den Vader toon?
 Kind'ren, ik zal niet veel meer tot u spreken;
 Waakt met elkander dan een wijle en zit
 Hier wachtend op het naderende teeken,
 Terwijl 't een steenworp verder ga en bid....

(Tot Petrus, Jacobus en Johannes)

Komt, die getuigen op den Thabor waren,
 Ook van nabij mijn doodsstrijd gadeslaan;
 Een wreede hand reeds grijpt mij in de haren;
 Als een gericht grijnst ginds de nacht mij aan;
 Bidt dan, opdat uw kracht u niet ontglippe
 Daar de bekoring u omloert als vuur
 En waakt met mij, die bitter op mijn lippen
 De duisternissen proef van dit droef uur....

Doe, Vader, mij uw gratie blijken
 En zie in dit ramspoedig uur,
 Reikhalzend naar uw verre rijken,
 Uw Zoon die, één met uw natuur,
 Van angst en droefheid gaat bezwijken
 En door een wereld moet van vuur....
 Doch kàn uw kelk niet van mij wijken,
 Ik zal hem drinken tot den rand,
 Doch doe mij, God, uw gratie blijken
 En ondersteun mij met uw hand....

Ik zie uw hemelen verbleken
 Terwijl uw schaduw zich verlengt,
 En lig hier als een duister smeeken
 En als een offer uitgeplengd....
 Doch is die kelk uw Wil en Teeken,
 Zoo zal 'k hem drinken tot den rand,
 Doch laat uw kracht mij niet ontbreken
 En ondersteun mij met uw hand....

Mijn lichaam is bezet met kwalen,
 Mijn geest is tot den dood bedroefd;
 Ik moet de zonde duur betalen
 Die voren in mijn voorhoofd groeft;
 Terwijl het doodsweet telken male,
 Als mijne ziel haar walging proeft,
 Den grond bedruipt met bloedkoralen...
 Doch als uw wil mijn walg behoeft,
 Zal 'k niet uw kelk te drinken dralen,
 Maar zal 'k hem ledigen tot den rand
 Als gij mij slechts helpt ademhalen
 En ondersteunt met uwe hand...
 Simon, slaapt gij?
 Hoe kon 'k mijn woord verzaken!
 Op, broeders, en voortaan de harten strak!
 Kondet ook gij niet één uur met mij waken?
 Gewillig is de geest maar 't vleesch is zwak...

(gaat verderop en bidt:)

Abba! Vader! de Zoon der aarde
 Die alle zonden draagt en boet,
 Die al uw toorn op zich vergaarde
 Kruipt als een worm aan uw voet...
 Geen Zoon, geen mensch meer; slechts d'ontaarde
 Gedaante van een donker broed:
 Waar bleef, o Adam, uwe waarde?
 Wat doet gij, Adam, met mijn bloed?
 Schep moed! o, brandpunt aller lichten,
 O, Zon, waarom zich 't al bewoog;
 De Drie bedekten hun gezichten
 En hoorden naar uw monoloog;
 Schep moed, o Zoon, gij zult niet zwichten,
 De Vader zond mij van omhoog,

Om u te sterken en te stichten;
 Gij zijt de appel van zijn oog!
 Hij zal u naar zijn doelwit richten:
 Zijn wil is uw gespannen boog.
 Hoe vreesd'ik, Heer, uw wil te kennen
 Mij wapenend met tegenweer;
 De mensch moet aan uw sterkte wennen,
 Gij aan zijn zwakheid evenzeer;
 En klaar het bergpad op te loopen
 Waarop uw wil geteekend staat,
 Breekt boven mij uw hemel open
 En sta ik in uw dageraad
 Op dezen rand van dood en leven,
 - o, Zoet verbond! o, sterk verband! -
 Om God en Mensch zijn recht te goven:
 Mijn bloed als losprijs in mijn hand....

Slaapt nu en rust!
 Spijt doet mijn oogen branden...
 Het is genoeg; uw schaamte komt te laat;
 Mijn uur is daar: de vijand is ophanden;
 En ziet, hij is nabij die mij verraadt....
 Ha! beter niet geboren!....
 Voort! niet dralen!
 Je bent er voor betaald! Elk zijn karwei!
 Zoon des verderfs?....

De duivel mag je halen, sluipmoordenaar!
De duivel héle mij!
Judas is bang! Wij hebben knuppels, zwaarden;
En de overmacht!
De wet en het getal.
Wie is het, Judas?
Die den storm bedaarde!
Wien moet ik grijpen?
Dien ik kussen zal!

(Hij kust Christus)

Ave Rabbi!
Vriend, gij zijt v r gekomen....
Judas, verraaft g'uw meester met een kus?
Judas?! Judas!
Hoe? waken wij of droomen?
Een panter stort zich op zijn prooi aldus!
Grijpt in, lafaards, en help den kamp beslechten!

Wij kunnen niet!
Wij staan als beelden schier
Voor dezen toovenaar!
Wien zoekt gij, knechten?
Jezus den Nazarener!
Die staat hier....

(vallen ter aarde)

De storm ging liggen!
Heer, hier zijn twee zwaarden!
Zijn arm is niet verkort!
Wij zijn verrast!
Verraad! Verraad!

(Petrus slaat er op in)

Ai mij!!
Staat op van de aarde,....

(tot Malchus)

En gij, kom hier en draag uw oor waar 't past.
Wie 't zwaard hanteert wordt door het zwaard verslonden,
Laat het dus rusten waar het niemand stoort;
Gelooft gij niet dat mij de Vader hoort,
En 'k legioenen mij ter hulp kan roepen?

Doch alles wordt vervuld zoo 't werd voorspeld.
Als tot een roover trekt gij uit, o troepen,
Met stokken, zwaarden, fakkels, ruw geweld,
Terwijl ik daag'lijks in uw midden leerde
En niemand mij één hoofdhaar heeft verlet.
Doch 't uur der duisternis formeert zijn heerde....
Wien zoekt gij dus?
Jezus van Nazareth!
Ik ben het! andermaal! Doch daar ik zeide:
'k ben het', maakt voor deez' mijn jongeren, baan....
Daar gaan de schapen, herder, die gij weide!
Een koning zonder lijfwacht nu voortaan!
Wij zullen hem met luister escorteeren!
Vooruit! Van hier!
Uw zegetocht begint!
Naar 't Sanhedrin.
Dat hem de wet zal leeren!

(A)

Lafaards zijn wij!
Lafaards!

Door zelfbehoud verblind,
Vloten wij allen voor 't geweld dier lieden
En lieten weerloos hem in hunne macht.
Helaas! Doch moest dit alles niet geschieden?
Gods wil, voor ons, is duister als de nacht...
De duisternissen hebben hem verzwolgen.
En wij verzinken zonder licht of ster!
Broer! kunnen wij hem van nabij niet volgen...
Helaas!
Kom! volgen wij den Heer van ver....

Vierde toneel

Christus voor Annas; later Petrus.

Waar blijven zij? Ik wordt verteerd door zorgen!
Een bode bracht een boodschap bij de poort.
Voor de oproerkraaier veilig is geborgen,
Vind ik geen rust!
Zijn stem wordt dra gesmoord.

Of zij verheft zich hooger nog en driester!
 De bende trok zoo juist door Siloë
 Met groot rumoer de stad in, hoogepriester,
 En voert den leeraar in haar midden mee!
 Gezegend zij de trouw dier vrome lieden!
 Kort u den tijd en speel met hem terwijl
 Ik order geef den Hoogen Raad te ontbieden;
 En zie wat wijsheid hij voor u heeft veil....

(af en Jezus voorgeleid)

(tot Jezus):

Met onze Wet, schijnt het, vindt gij geen vrede
 Die met den vinger op de Wet verklaart:
 Dat wij, niet gij, aan Mozes onrecht deden;....
 Gij, die uw licht voor simplen bewaart,
 Wat leert g'in het duister aan uw ingewijden?
 Wie spreekt gij zalig? Zeg? Wie wordt gevloekt?
 Gij, Godszoon, Heer der naderende tijden:
 Wie hebt ge in 't boek des levens ingeboekt
 En wie in dat der duisternis geschreven?....
 Gij, zoon der menschen, Jood en weer Romein;
 Gij, die de weg, de waarheid en het Leven
 En alles zijt wat g'in een droom kunt zijn?....
 Ik heb vrijuit de wereld toegesproken,
 Alom waar Joden samen-zijn geleerd
 En van mijn werken heb ik niets ontdoken,
 Noch in 't geheim iets lasterlijks beweerd....
 Wat vraagt gij mij? Vraag genen die mij hoorde
 Zij weten wat ik heb gezegd....

(kaakslag)

Soldaat!!

Zult gij den hoogepriester dús antwoorden?
Indien ik kwalijk sprak: getuig van 't kwaad!
Doch sprak ik goed: waarom word ik geslagen?.....
Verdwijn!....

(bitter)

Kort u den tijd en speel met hem!

(Jezus af)

Petrus verloochening

Ai, Malchus doet je oor nog zeer?
Geen zier;
De wonderdoener zei me: vent, komt hier
En wat zoo links geschoren werd, stond stom genezen.
Een kunstje maar.
Gij kunt hem dankbaar wezen.
Dankbaar?.....
Ik dacht Uw oor was dat wel waard.
Een eerlijk wonderdoener had dat lid gespaard
En eerst dien woesten leerling ingehouden.....
Wat deert u?
Niets.
Gij beeft.

Ik ril van koude.....
Ga in den kring.....
Kom hier.
Kom, stoof u wat bij het vuur.
'k Ben goed hier.... zoo....
Ai, zeg ons eens gebuur,
Wat weet gij meer van Jezus te vertellen?
Zag 'k u niet eerder onder zijn gezellen,
Die.... schaam u niet....
Bij God, ik ken hem niet.
Alsof 't een schande was.... of 't u verdriet...
Dien mensch te kennen, staat ge dus te zweren?
Wat leert hij? Dat de dooden wederkeeren?
Wat was dat met dien Lazarus?
Wat, met dat graf?
Hij riep?
Hoe hard riep hij?

De steen die rolde eraf?
En toen?
En toen?
Was Lazarus verrezen?
Als ik een meester had slechts half zoo koen als deze...
Die dooden levend maakt... maar gij, gij kent hem slecht.
Hij kent hem goed.
Vrouw, ik weet niet wat gij zegt.
Een Gallilaeër zijt gij, durf ik zeker raden?
Uw tongval en uw taal heeft u verraden.
En ook uw angst verraadt u bovendien.
Dan heb 'k u eerst ook in den tuin gezien.
Ik zweer voor God dat ik hem nimmer kende
En vloek den dag dat ik hem kennen zou!....

de hanen kraaien. Christus gaat voorbij; ziet Petrus aan;

Arm menschenhart, hoe krimpt gij van ellenden;

O Simon Petrus, waar bleef nu uw trouw?....

 O wreede kreet der vroege hanen!
 Nu zal er tot mijn laatsten snik
 Geen morgen zijn meer zonder tranen;
 Steeds zal ik in zijn prille blik
 Een Mensch, verloochend en verraden
 Door wie zijn liefde brak als brood,
 Met smaad en ballingschap beladen
 Den weg zien opgaan naar den dood;
 En altijd, wreede kreet der hanen,
 - o Bleek gelaat! o, zacht verwijt!
 Zult gij den zwakken mensch vermanen;
 Want menschenwoorden zijn slechts wanen
 En menschentrouw is ydelheid!

Vijfde toneel

Sanhedrin, getuigen en volk, Jezus.

Gij zult het recht niet krenken, is tot u gezegd,
 Geen aanzien van personen kennen wil het recht
 Hier recht zijn en geen aanslag van booswichten.
 Hebt gij den Hoogen Raad van onrecht te betichten?
 Stond ooit deez vierschaar én haar recht zoo vast?
 Door vooroordeel en haat raakt steeds het recht in last
 Een strijd begonnen is niet half volstreden;
 Wat raadt gij mij?
 Het vonnis ligt reeds klaar:
 Wij hebben eene Wet en naar haar zeden
 Wordt hij gesteenigd als godslasteraar!

't Is een Romein,..... moet dus den kruisdood sterven
Als een barbaar en godvergeten knecht!
Als 't een Romein is valt de wet aan scherven
En om te dooden mist gij ieder recht.....
't Volk hangt hem aan.... Het mocht hem eens ontzetten
En met zijn eigen steen den Raad verpletten!
Indien het meten ging met uwe maat,.....
Ik leg een keuze voor en vraag den Raad
Of 't Aärons kroost en Mozes' zonen lijden,
Dat deze hen den schedel kaal komt weiden,
Hun nek verbruiken tot zijn voetschabel?.....
Bij Jahwe, nooit! de God van Israël!
Zoo is 't uw zaak: dat één mensch sterft voor allen!
Kan zonder oordeel ooit een vonnis vallen?
De Wet verklaart....
Wat gij voordeelig vindt!
En zij veroordeelt!
Gij verklaart haar blind
Als gij haar blindelings uw zin doet prijzen;

Wat gij ten laste legt moet gij bewijzen;
Dàn oordeelt pas de wet en eerder niet!
Als gij den gruwel der verwoesting ziet,
Vreest gij dan niet den hofhond van dat Rome,
Dat steeds zoo heet om hier te gast te komen,
Dit nieuw kabaal zal smoren in ons bloed?
Het schort ons aan geslepenheid nóch moed!
Vreest niet! Als wij eendrachtig samenstemmen,
Is 't ons geen kunst dien Roomschen hond te temmen;
De schrik zit in hem en het meest verkrijgt
Wie hem met Caesar of met Rome dreigt....
Ik ken zijn zwak: hij heeft een teer verleden!
Geen rechter, hij zij Jood, Romein of Griek,
Vindt in uw aanklacht ook maar schijn van reden....
Genoeg! Genoeg!
De Wet duldt geen repliek!
Ziet zelf dan hoe dit onrecht goed te maken.
Wij zijn de Wet.... en diè is Jahwe's wil....
En wat Jehova wil zijn ónze zaken.
Bij zooveel waan staat heel de wereld stil!
Bij zulk bedrog moët elk zijn kans verwedden!

Als hij zichzelf niet redt: wie kan hem redden?
Ik heb mijn plicht gedaan.. en kán niet meer!

(Jezus wordt voorgeleid)

Bevrijdt hem van zijn boeien, zoo 't de eisch gebiedt.
Bespottelijk gunstbetoon doet 't onrecht niet te niet
Der vierschaar die door wraaklust aangeblazen
Haar wettigheid betuigt door schelden slechts en razen:
Hier heerscht geen recht, maar willekeur te meer

(af)

Wel? zijt gij daar, bazuiner eener leer
Waarvan de wijzen èn de dwazen gruwen?
G'ontziet u niet ons in 't gelaat te spuwen
En wij, op onze beurt, ontzien u niet! -
Gij zwijgt?
Hij zwijgt!
Waarom hebt gij verdriet?....
Vanwaar komt gij? Wie heeft u hier ontboden?
Wat doet gij hier, gij, levende onder dooden? -
Verneem! 't Addergebroed heeft weer gebroed
En wraakzucht geurt de zielsverrotting zoet....
Helaas! Helaas!
Der witgekalkte graven....
Wij zijn het moe in uw gareel te draven,
Den rug te krommen onder uwe zweep;
Ik sprak: 'tot hier, profeet!' en trek een streep
En daarmee is meteen uw lot voltrokken.

Dra valt de kroon u, koning, uit de lokken;
Een wolk verduistert uwe trotsche zon
En klacht in Sion wordt en wee in Hesebon
De cymbel van uw stem, de cither uwer vreugde!
Waar zijn ze nu: uw wond'ren en uw deugden
Als water op de pleinen uitgeplengd?
Zoo? is uw bron verdroogd, uw kracht verzengd
En vindt g'in plaats van wond'ren zelfs geen woorden?....
Men zegt dat gij de Wet met voeten treedt!....
Hoe staat gij daar en doet of gij niet hoorde?
Gij, die u uitgeeft als een groot profeet:
Men zegt: dat gij een nieuwe wet verkondigt,
Gebruiken invoert met de onze in strijd....
Dat gij met publikanen u bezondigt,
En keer op keer den Sabbathdag ontwijdt....
Wat brengt gij in?
Geen woord! geen enkel teeken!
Wie zijt gij? gij, die 't Sanhedrin veracht?
Aan wien ontleent ge 't recht om recht te spreken?
En aan wien anders dan aan Beëlzebub de macht
Om met uw kunsten zieken te genezen?....

Wat doet gij 's nachts in uwe duistere krocht
Dan klare waanzin uit de sterren lezen?....
Hij heeft zijn ziel aan Belial verkocht!
Hij is een satansknecht! Een volksverrader!
Een valschaard! Een bedrieger! Toovenaar!
Gij spreekt tot God, zegt men, als tot uw vader?
Hij lastert God!
Hooft gij?
Godslasteraar!
Terwijl geen twee hetzelfde hier verklaren
Zijn dit getuigen, die gekocht met geld,
De schande en 't onrecht dubbel nog verzwaren
In weerwil van de wet die u haar eischen stelt.
Elk rechtsgeding als dit eischt rust en orde;
Dus zij elkeen zijns eigen wetens tolk....
Getuigt! Getuigt! groot loon zal u geworden....
Geeft dus getuig'nis van zijn valsheid, volk!
Hij heeft gezegd: dat men zijn vleesch moet eten!

Dat ieder mensch moet dorsten naar zijn bloed!
Johannes was de grootste der profeten,
Riep hij, doch hij zou groter zijn...
Niet goed!
Ik heb dien mensch zich maat'loos hooren prijzen:
Breek dezen tempel af van werk en steen
En in drie dagen zal 'k hem doen herrijzen....
Wat antwoordt gij?
Hij zegt niet ja noch neen!....

....de huurlingen, door elkander, uitten hun betaalde woede in scheldwoorden en dreigement.

Zoo kàn het niet! D'een overschreeuwt den ander.....
Het Sanhedrin verloopt!
Geen Sanhedriet
Houdt valsch en waar hier verder uit elkander!
Zeg ons: of gij de Christus zijt of niet!
Antwoord ik u: gij zult mij niet gelooven,
Ook antwoordt gij niet als 'k u vragen stel, -
Noch laat mij los!

Gij keert het onderst' boven:
 Wij zijn - niet gij - rechters in Israël!
 Uw houding hier kan slechts uw schuld verzwaren.
 Zijn zwijgen èn zijn woord wordt ons ten spot.
 In naam van God bezweer 'k u te verklaren:
 Of gij de Christus zijt, de Zoon van God.....
 Gij zegt het: Ja!
 Wat hebt gij méér te wenschen,
 Nu hij zichzelf beschuldigt voor àl 't volk?
 Voorwaar! Eenmaal zult gij den Zoon der Menschen
 In majesteit zien zeet'len op de wolk
 En in de kracht der rechterhand des Heeren.....
 Gij allen hebt zijn blasfemie gehoord!
 Wee!
 Hij heeft God gelasterd zeven keeren!
 Ter dood met Hem! Voort! naar Pilatus! Voort!

*De Sanhedrieten schreeuwen als bezeten onder elkander; zwaaien met hoofddoeken en
 verscheuren hun kleeren
 Christus staat kalm in het tumult. De soldaten maken zich van hem meester en voeren hem
 spottend en onder slagen weg. 't Gepeupel spuwt hem na. (Judas op).*

Zesde toneel

Sanhedrin en Judas.

Priesters? Wat hebt gij met dien man bedreven?.....
Wee mij! de duivel zit mij reeds in 't haar!
Geen onzer heeft ù rekenschap te geven.
Gij kreeg uw loon!
Ik kreeg mijn loon? Voorwaar!.....
Welnu?
Laat los dien mensch of wee! mijn klauwen.....
Hij krijgt zijn deel als gij uw loon.
Mijn loon?
Een handvol drek,, een wroeging niet te kauwen;....
Een ziel vol drek.....
Haha!!
Een hoofd vol hoon.....
Laat los dien mensch! Met klauwen en slag tanden
Rand ik u aan: gedrocht tegen gedrocht....
Vriend! koop is koop en 't bloedgeld in ùw handen!

Wij kochten hem, gij hebt hem ons verkocht.
Hij was een mensch, een.....
Wat kan òns dat schelen!
Mijn meester was 't.....
Maar wat gaat òns dat aan!
Gods zoon..... misschien;.....
Die hier voor God kwam spelen!
Wee mij!
Gij hebt uw loon en kunt dus gaan!
Kain! Kain! gij zult voort Judas heeten:
Mijn tweelingsbroer in hebzucht en in wraak;
Wij beiden even veil en godvergeten.....
Doch ik rampzaliger!.....
Dat is ùw zaak!
Een satanskind!
Welaan?

Leer u bedwingen!
Door mensch en dier gemeden waar ik dwaal,
Heb ik mijn God verkocht.....
Voor dertig zilverlingen!
Mijn ziel verkocht,....
Voor 't zelfde kapitaal!
Mijn lijf verkocht, mijn lichaam.....
Ons om het even!
Mijn hart, mijn ambt, mijn toekomst en mijn kroon.....
En nog?
Mijn haat, mijn liefde en mijn leven
Verkocht voor dezen prijs, dit slavenloon.....
En armer.....
Armer, Judas?
Vuiler, armer,
Mensch zonder God.....
Haha!!

En zonder straat;
Werp ik mijn vloek, o tempel, naar uw marmer
Dien satansdrek u, priesters, in 't gelaat.....

(af)

Laat af! Laat af! Wacht u op geld te passen
Waar bloed aan kleeft, naar allen schijn.
Bloedgeld of niet; men kan zijn handen wasschen;
Het geld is rein en allen zijn wij rein.....

Wie is hij die daar door de straten
Der stad als een boosdoener trekt?
Wie zag er mensch ooit zoo verlaten
En zóó met alle vuil bevekt?
Helaas! Helaas! als menschen haten:
Geen boosheid blijft er onbedekt!
Een visscher lijkt hij uit de dorpen;
Een visscher met zijn net belâân.
Helaas! als God wordt uitgeworpen:
Wat blijft er van den mensch voortaan?
Een dier, belust om bloed te slorpen,
En als een roofdier aangedaan.
Een herder lijkt hij van de velden,
Als Abel en als Abraham.....

Hij kwam een schone boodschap melden
Want rozen bloeiden aan zijn stam, -
En van zijn zoete lippen welde
Een bronwel naar het moederlam.
Hoe snel kan zooveel glans vermind'ren?
Het licht verdrinkt in Gods fontein!
God wil de menschen niet verhind'ren
De beulen van zijn kind te zijn.
Hij is het pauw-oog van zijn kind'ren;
Komt voor hem pleiten op het plein.
o, Lam van God dat zonder blaten
Voor ons ter slachtbank wordt gevoerd:
Wat kan ons krijten u nog baten
Daar reeds de dood u wreed beloert!
Helaas! slechts daar waar menschen haten
Wordt zulk een schelmstuk uitgevoerd.

Derde bedrijf

Van Gabbatha naar Gabbatha

Eerste toneel

.....een woelige menigte en daartusschen de rondwoedende Sanhedrieten voor Pilatus' paleis; één gehuil om recht, bloed en dood! Onder het spotlied der kinderen wordt Christus door soldaten de trappen opgeleid van het Praetorium..... Eindelijk verschijnt de landvoogd.

Wij hebben voor u op de fluit gespeeld
 En gij hebt niet gezongen,
 Wij hebben voor u op de fluit gespeeld
 En gij hebt niet gesprongen;
 Nu zingt gij en springt gij Calvarië op
 En staat gij op dien kalen top,
 Dan roepen wij: kaalkop! kaalkop!
 Het volk, o Landvoogd, roept tot u om vrede.
 Recht! Recht!
 Een rechter vraagt eerst naar reden:
 Dan oordeelt hij en dan pas volgt de rest....
 't Volk dorst naar recht!
 Uw bloeddorst wordt gelescht,
 Wanneer zijn schulden groot zijn en bewezen!
 Zij zijn 't!

Welaan? wat wilt gij dan met dezen, -
Dat opgeruide volk met zijn getier?
Als hij geen booswicht was stond hij niet hier.
Oordeelt hem zelf dan naar uw wetten, Joden!
't Is ons niet toegestaan een mensch te dooden!
Ben ik een beul?....
Vraagt gij ons naar uw naam?
Om recht te spreken ben 'k hier niet bekwaam
Als gij zijn schuld met reden niet kunt staven;
Hier geldt één recht voor heeren en voor slaven....
En ook één plicht!....
Die plicht valt ons niet zwaar!
Zoo kwijt u van uw plicht!
Godslasteraar
En vijand onzer Wet en heilige orden:
Is hij de schande van ons volk geworden!
Uw schelden, priester, maakt zijn schuld niet groot.
Ons recht! Ons recht?

Welk is uw recht?
Zijn dood!
Bewijst uw recht; zegt hoe de feiten luiden!
Wij vonden hem daar hij het volk opruide
Den cijns aan Caesar openlijk verbood
En erger: een verbond met Satan sloot,
En zich tot Christus, koning profeteerde!
Elk kent het wereldbeeld waaruit hij leerde
En ook zijn dorst naar macht en heerschappij....
Zijn dat de feiten?.... De getuigen?
Wij!!
Klaar is uw wil voor wie hem wil bevroeden!
Als hij niet bloedt moet gansch dit volk verbloeden!
De Hermon schudt zijn grijze kop, verstaat
Den weg niet meer van Abrams kroost en laat
Gemompel hooren....
'k Zal hem ondervragen....
Zoowaar ik leef is dit de dag der dagen
Wiens heerlijkheid, o volk, ik heb voorspeld.

Uw standaard, koning, ligt bijna geveld!
Verschijn voor mijnen stoel!.... Ontbindt zijn handen....

(tot volk):

Roest, mot en dwaasheid vreten zonder tanden;
Een dwaas belooft een bedelaar een troon;
Eén mond bedriegt een volk en noemt een mensch Gods zoon....
Doch wijsheid blijft en die kan nooit verand'ren!.....
Zijt gij der Joden koning, mensch?
Vraagt gij
Dit uit u zelf of weet gij dit van and'ren?
Ben ik een Jood?
Hij dorst naar heerschappij!
Het volk beschuldigt u; wil dus verklaren
Wat gij misdeedt!
Mijn rijk is niet van hier;
Want als mijn rijk van deze wereld ware,
Redde mijn dienaars m'uit de handen dier
Joden.... Nu is mijn rijk niet van beneden....
Gij zijt dus koning?

Koning! zoo gij zegt;
Want hiertoe kwam en ben ik in het heden
En heb 'k getuigenis der Waarheid afgelegd;
Wie uit de waarheid is zal naar mij hooren....
Wat is waarheid?.... Ik vind in hem geen schuld!
Geen schuld?
Geen schuld?
Racca! In schuld geboren
En van zijn voetzool tot zijn kruin vervuld....
Romein!
Romein!
Heeft hij niet God gelasterd?
Het volk misleid en Mozes' Boek verbasterd?
Wiè lastert God? Wiè spuwt op Mozes' blaân?
Wat deert mij dat? Gaat dat een Praetor aan?
Wij hebbe'een Wet....
Een Praetor rêcht te spreken
En recht te doèn, - wil hij zijn hals niet breken....

Wij staan de Wet voor.
Ik, het Recht!
Alleen?
Hier botsen werelden als koppen tegeneen!
Hier raakt om één de wereld uit haar voegen!
Zou ik uw dorst naar wraak en bloed genoeg,
Om schulden die voor mij geen schulden zijn?
Hoor gij, o volk, dien god'loozen Romein?
Hij vindt geen schuld in hem dien gij beschuldigt...
Hoezeer gij ook uw klacht vermenigvuldigt:
Hij vindt geen schuld...
Geen schuld!!
Romein! Romein!!
Geen schuld!
Nu in dit uur en op dit plein
De wereld zich dien Godszoon af wil schudden;
Nu volk en priesters 't schurftigst schaap der kudde
Den dood inwijzen tot ons aller heil!

Geen schuld vindt hij in hem, o volk, terwijl
Die satansknecht u als een meel wil malen,
Den Caesar weigert schatting te betalen....
Hoe komt gij plots met Caesar zoo begaan?
Dat schot is raak!
Die pijl kwam bitter aan!
Gij? Hoort gij niet al die beschuldigingen?
Antwoordt gij niet? Gij weet waarom zij dwingen....
Gij zwijgt? Erkent dus? Ik deed wat ik kon....
Van Galilea af, waar hij begon,
Heeft heel Judea door hij 't volk betooverd
En ongestraft reeds half deez' stad veroverd....
Een Galilaeër?
Een uit Nazareth!
Dan valt die man ook onder macht en wet
Van vorst Herodes, viervorst dier gewesten, -
Voert hem dus óók voor die zijn tribunaal...
Met vossen leeft men op één erf het beste
In vriendschap en.... ik gun hem dit schandaal.
De wijsheid gaat de dwaasheid na
(Wie kan nog onderscheiden?)
Van Gabbatha naar Gabbatha;
Van liefde komt groot lijden!

De wijsheid heeft noch woord noch stem,
 De dwaasheid werpt met steenen;
 Jeruzalem! Jeruzalem!
 Gij doet ons bitter weenen!

Ach, wist gij nog op dezen dag,
 Stad, wat u strekt tot vrede....
 De Wijsheid smooit in uw gelach,
 O dwaze Stede.....

Tweede toneel

*....Hof van Herodes, Christus temidden der narren. De goddelijke Dwaasheid zwijgt bij
 overvloed van menselijk onverstand:*

'k Heb zeer verlangd dien leeraar te aanschouwen
 En nu Pilatus mij met hem vereert,
 Verheugt dit toeval mij in dit vertrouwen
 Dat hij, vóór hij weer naar Pilatus keert,
 (Ik ben geen man om recht of plicht te plegen)
 Mij en mijn hof vermaakt met goochelspel....
 Nochtans, Tetrarch, zijn w'allen meer verlegen
 Om recht dan scherts....
 Ons volk zit in zijn knel!
 Gelijk een vos?
 Mag zich een vorst vermaken
 Met een Godslasteraar?

Dat zijn mijn zaken!....

(tot Christus):

Gij zijt een werkman, hoor ik; uw verstand
 Kan wond'ren doen, zelfs koningen verbazen....
 Vertel mij dan: wie zijt gij? uit welk land
 Komt gij en ook: wat leert gij aan de dwazen?
 Vraag, koning, eerst: wat hij den wijzen leert
 Als u en mij..
 Wat leert Gij aan de narren?
 Welnu?....
 't Is moeilijk hier en omgekeerd:
 De dwazen met de wijzen te verwarren!
 Gij zwijgt? Mij goed? Ik ben genoeg bepreekt!
 Wat kunt gij? Laat eens zien? Doe eens een teeken?
 Hij zwijgt!
 Hij zwijgt altijd als hij niet spreekt!
 Kunt gij van ver dien nar den nek niet breken?
 Gij spot, o vorst, waar niet te spotten past;
 Want wie wij schuldig voor uw zetel voerden
 Is een gevaar dat koningen in last
 Brengt en publiek uw eigen val beloerde...
 Haha!

Verklaarde vijand onzer Wet,
Die duister in zijn woorden en zijn werken
Land in land uit een nieuwe leer trompet,
Zoekt hij door zwijgen toevlucht bij de sterken
En staat hij voor zijn rechters als een dwaas....
Als allen spraken en niet enk'len zwegel!....
Wat ligt mij aan een armen dwaas gelegen!
Als hij zijn kunsten niet verkoopt voor mij:
Laat hem het volk met wonderen vermaken
En gunt de blinden nog wat licht daarbij;
Verbiedt de dooden niet om te ontwaken!
Wij brachten hem voor u om uit uw mond
Het vonnis van dien booswicht te vernemen.
Vonnis?.... Booswicht?.... Kom, Annas, blijf gezond...
Problemen Annas!.... Wacht je voor problemen!
Ter dood met hem!!
Ter dood?.... Waarom?
De Raad
Heeft reeds zijn vonnis voor hem uitgewogen!
Kom, Annas, kom! Wat mensch deed nimmer kwaad?
Gun hem wat daglicht in zijn groote oogen;
Men leeft maar eens en sterft altijd te vroeg.

Waarom zou ik een mensch zijn leven korten,
Annas? Haha! Een mensch leeft nooit genoeg!
En als die mensch u in het verderf zou storten?
Als aan een dweper gansch een volk verging?
En u te laat met kunsten kwam verbazen?
En als? En als die dwaze vreemdeling....
Haha!
Eens méér was dan een vreemde dwaze?
Problemen Annas! Schaduwen en schimmen....
Hierinner u Johannes!
Die is dood!
Doch als de dooden in de sterken klimmen?
De dooden slapen!
Was Johannes groot?
Wie geeft u 't recht mij rekenschap te vragen?
Ik vraag u slechts: hoe groot Johannes was?

Een kop te groot!
Daar hij, dien wij aanklagen,
Zich grooter roemt en van nóg hooger ras
Dan hij wiens lijf èn leven gij verkortte....
Dus andermaal: - een mensch sterft steeds te vroeg -
Als eens die mensch u in het verderf wou storten
Of, roode vos, u den woestijn injoeg?
Hoe noemt hij zich?
Gods Zoon!
Het zal wel keeren:
Wie onzer heeft er nooit een droom gehad?
Een kind zijn zeepbel kan een mensch wat leeren; -
Problemen Annas!
Ha! gij onderschat
Dien dwaas!
Ik schat hem hoog als alle dwazen;
Want gode'en dwazen staan bij mij gelijk,
Hetzij zij werelden of bellen blazen....
De dwazen zijn soms koningen te rijk!
Arm volk! Het zal uw spotten duur betalen!
Haha!!
Gij lacht!....

Mijn ernst was nooit zóó groot!
Haha!!
Arm volk, als vorsten zoo diep dalen.
De narren zitte'als kind'ren op zijn schoot!
Wanneer de wijzen zich reeds goden noemen,
Waarom de dwazen niet?
Helaas! Helaas!
En als eens dwaas was, wat wij wijsheid roemen
En omgekeerd: eens wijsheid wat wij dwaas?....
Problemen!
Vorst! uw spotten wordt vermetel:
Een volk roept om zijn recht en wordt beloond
Met spot!
Treed dan o, Godszoon, voor mijn zetel!
En tot bewijs dat niemand wordt gehoond
Zal 'k één uit u, dus één van Abrams zonen,
Mijn gunst bewijzen en met eigen hand
Hem hier tot koning aller narren kronen....
Nar, breng den mantel passend bij uw stand....

(Christus wordt gekleed in den witten rok)

Zoo zijt gij schoon; Dwaasheid, uw koning leve!
Koning, gegroet!

Aan 't kruis met hem! Ter dood!
Haha! 'k Verklaar de zitting opgeheven.
De dwaasheid van een God is altijd groot!

Derde toneel

...Pilatus en Pilatus' vrouw; daarna Sanhedrin, volk enz.

Zorg uit dier beulen greep hem te bevrijden,
Want zeer ben ik vannacht om hem gekweld.
Booswicht of held?... wie kan hier onderscheiden?
Want ook een booswicht is somtijds een held...
Wat denkt Pilatus van dien wond'ren wijze?
Een zonderling!
Of een profeet?
Misschien.....
Zoon Gods?
Misschien.....
Als kind'ren hem prijzen,
Die, rein van hart, de waarheid beter zien;

Wat zult gij doen, als zij met hem weerkeeren?
Want keeren zullen zij en gillen om zijn bloed.
Wat plicht gebiedt en mij het Recht zal leeren;
Doch wie kan zeggen wat hij morgen doet?
Het gaat om dood of leven; één van beiden.
Doch dood en leven hangen aan mijn woord.
Bevlek u niet met 't bloed van dien gewijde!
Daar zijn ze reeds!
Mijn God!
Zoo kan het treurspel voort!
Hun woede is reeds tot een orkaan gewasschen;
Sta vast, Romein, en houdt hier dapper stand.....
Vervloekt gespuis! gij zult mij niet verrassen!
Zie! dood en leven zijn in deze hand.....
Hij draagt het kleed der reinen én der zotten
Landvoogd, die Mensch daar kan geen booswicht zijn....

(af)

Nadat de Vos ons alle'in hem bespote....

Zoekt gij opnieuw uw recht bij den Romein;
Steek de bazuin! Ik wil dat volk toespreken.
Ons recht! ons recht!
Gij krijgt al wat gij vraagt.
Pilatus, heil! die volk en Wet gaat wreken!
Gij hebt dien Mensch voor mijnen stoel gedaagd
Als een die schuldig is aan vele zonden....
En ziet! van niets, waarmee gij hem bevlekt,
Heb ik na rijp beraad dien man besmet bevonden;
En ook Herodes heeft geen schuld ontdekt.
Ziet met het kleed der dwazen omgehangen
Heeft hij niets, wat den dood verdient, misdaan;
Dus zal 'k om te voldoen aan uw verlangen,
Hem eerst kastijden en dan heen doen gaan.
Ter dood!
Ter dood!
Gij zult ons zóó niet paaien!
Praetor, pas op!
Hij leidt ons om den tuin!
Te vurig zou die haan victorie kraaien!

Aan 't kruis met hem!
Aan 't kruis!
Soldaat, bazuin!....

(bazuinen blazen)

't Is Paschen!
Paschen!
En naar oude zeden
Geef 'k op dit feest u een gevang'ne vrij....
Genade! vrijheid! recht!
Zoo kiest dan heden
Tusschen Baràbbas en....
Niet hij!
Niet hij!
Baràbbas vrij!
Wat wilt gij dan met dezen,
Dien men de Christus noemt?
Aan 't kruis met hem! Barabbas vrij!
Zijn schuld werd niet bewezen!

Aan 't kruis! Aan 't kruis!
Eén volk! één storm! één stem!....
Kan ik alleen dien wilden stortvloed keeren,
Den bloeddorst stillen van dat vuig gespuis,
Den broodnijd van dat priesterdom bezweren?
Zijn eigen bloed verlos hem van het kruis!
Gegeeseld en tot op zijn been geschonden....
Het moet.... dat hij zich zelf verlos... èn mij!...
Baràbbas los!
Baràbbas wordt ontbonden!
Veertig min één voor hem....
Baràbbas vrij! Baràbbas hoog!
Wat nu?
Baràbbas boven!
Ben ik een koning of een moordenaar?
Baràbbas heil!!
Wat moet ik nu gelooven?
Eén delgd'uw schuld, ons aller schuldenaar!

Hij bloedt! Hij bloedt! begint zijn schuld te delgen.
Het Paaschlam bloedt! Zijn striemwond maakt ons zat!
Baràbbas hoog!
Als wij zijn bloed niet zwelgen
Verzwelgt zijn bloed ons volk en onze stad....

(geeseling)

Dat's twee! dat's vier! dat's zes! dat's acht! dat's tien!
Tien slagen van de dooven die niet hooren;
Tien striemen van de blinden die niet zien
Tien vlegelslagen op het stomme koren;
Tien op den dorschvloer van het levend graan
En tien min één wijl Judas ging verloren....
Veertig min één! - Genoeg! het is gedaan.
't Is nièt volmaakt! De schoonste aller schonen
Is zonder kroon niet vorstelijk genoeg....
Hoe zullen wij den Jodenkoning kronen?
Groot, zwaar en breed!
De kroon?
Als nooit een koning droeg:
Een kroon van doornen diep in zijn gedachten

Opdat hij nooit zijn majesteit vergeet,
 Noch aan die Joden reden geeft tot klachten....
 En nóg is zijn toilet niet gansch compleet....
 Hoe dan? Een koningsmantel omgeslagen!
 En daar een koning een soldaat zal zijn,
 Zal hij den mantel der soldaten dragen....
 En koning zijn.... maar dan als een Romein!
 Voltooit! Nog is zijn beeld niet gansch volstreken:
 Drukt in zijn hand het teeken zijner macht:
 Der Jodenmacht door Caesar niet te breken:
 Nu buigt voor hem en staat voor hem op wacht!....
 Zoo krijgt hij waardigheid! Zoo stijgt zijn waarde:
 Prachtig gepurperd en gezalfd met bloed,
 Beschaamt hij alle koningen der aarde...
 Koning der koningen! Gegroet! Gegroet!
 Nu gaan de poorten voor den koning open....
 Daar staat hij voor zijn volk in vol ornaat....
 Koning der Joden, met uw bloed bedropen,
 Koning der dwazen en van den soldaat;
 Koning der smart, hoever zijt gij gekomen?....
 Ha! Koning zijt gij, doch waar is uw grens?
 Spel uwer wanen? Droomer van uw droomen?
 Wie zijt gij? Wonder? Wonde? Worm of mensch?
 Gesloten zijt gij: wie zal u ontsluiten...
 Schreiend mysterie, bloedend menschenkind?..

 Joden! Weer breng ik hem tot u naar buiten
 En zeg u:: dat 'k geen schuld in dezen vind....

Wij hebben voor u op de fluit gespeeld
En gij hebt niet gezongen
Wij hebben voor u.....

....als Christus voor 't volk verschijnt, breekt alle lied en gehuil af in een klacht.....

Wee! Wee!
Aanschouwt den mensch!
Aanschouw dat volk!
Een mensch verbloedt!
Wij zien een volk verbloeden!
Zijt gij het volk?
Zijn stem!
Ik ben zijn tolk!
En wij zijn herders..... en op onze hoede!
Leven en dood zijn mij in hand gegeven;
Wat wil het volk? -
Zijn dood!

Zijn eigen dood?
Zijn dood!
Gij staat zijn dood voor, ik zijn recht op leven!
Geen vrouw vergeet het kind van haren schoot,
En zoo zij 't deed: God zal ons niet vergeten!
Lach niet, Romein! Bespot ons niet, Barbaar!
Want wie ons hoont krijgt onzen haat te eten;
Ha! óók gekooid blijft Juda een gevaar!
Een speelbal wordt dit volk in uwe handen
Want gij, gesteld tot voorstand van ons recht,
Maakt voor de wereld wet en recht te schande
En voor uw Heer wiens hond gij zijt en knecht,
Doch die u, praetor, rekenschap zal vragen!
Niet als een slaaf - want slaven zijn wij niet -
Zult gij dit volk regeeren met kaakslagen;
Niet met uw hoon bestuurt gij dit gebied,
Noch met verachting zult gij ons regeeren;
Gij zult ons geven wat ons recht hier vraagt.....
Indien ùw recht het Recht slechts niet onteere!
Wee u! als g'u tot lasteraar verlaagt,
Want Jahwe's toorn krijgt gij als vuur te eten!
Geen vrouw vergeet het kind van haren schoot
En zoo zij 't deed: Hij zal òns niet vergeten! -
De Wet zegt: dood; het recht vraagt: dood!
Ter dood!
Want voor Gods zoon heeft hij zich uitgegeven.

Wat vraagt het volk!
Aan 't kruis met hem! aan 't hout!
Daar sta ik brandend tusschen dood en leven:
Twee vuren, zonder uitweg of behoud;
Want zeg ik: 'Dood'! - dan schend ik alle rechten
En zeg ik: 'leven!'.... kranke majesteit,
Kunt gij niet zelve voor uw leven vechten?
Levende wonde die uw schuld niet zijt,
Vanwaar zijt gij?.... Kunt gij me niet antwoorden?
Peinzer op grootheid met uw hooge borst,
Waar is uw stem die heel een volk bekoorde?
Gebroken riethalm die uw smaad niet torst,
Waar is de kracht waarmee gij wond'ren werkte?
Zijn zij voorbij? dan zijt ook gij voorbij,
Voorbij uw woord, uw majesteit, uw sterkte.....
Voorbij de waarheid en voorbij voor mij,
Die dood en leven in één hand vereende
En ook uw leven in mijn hand nog houdt.....
In zijne Hand, die u met macht beleende.....
En dit bezwaart de misdaad menigvoud
Van hen die mij in uwe handen gaven;
Want uit zijn Hand ontvingt gij deze macht.....
Haast u dan met bewijs uw recht te staven
En talm niet langer, koning, met uw kracht!
Ziet eens dat hoofd van wijze rimpels kraken!
Met welk een gloed die heidentong penseelt!

'k Bezweer u, als gij koning zijt, t'ontwaken....
Als ik een koning was!.... zijt gij een beeld?
Wie koning heet, stelt zich den keizer tegen!
Dàt is uw angel! uw venijn!
Uw loon!
Christus? Hebt gij niet lang genoeg gezwegen?
Wie koning is steekt Caesar naar de kroon!
Moet 'k in uw macht of in uw schuld gelooven?
Wie hem bevrijdt is Caesars landvoogd niet!
Aan 't kruis met hem! Naar Golgotha! Naar boven!
Als gij Gods zoon zijt: sterk u en gebied!
Wij zullen bij den keizer ons beklagen!
Is 't dan uit onmacht, sterke, dat gij zwijgt?....
Ik kan niet meer..... ik heb u vèr gedragen.....
Hij buigt den kop!

De trotsche praetor neigt!
Draag voort u zelf!.... Ziedaar uw koning, Joden!
Naar Golgotha! aan 't hout met hem! aan 't kruis!
Zal ik uw koning aan een kruis doen dooden?
Geen koning, dan de Caesar!
Wreed gespuis!
Het ga zoo 't wil - ik kàn dit niet verhind'ren:
Ik ben onschuldig aan onschuldig bloed!
Zijn bloed op ons!
Op ons en onze kind'ren!
Hèbt dan uw prooi en houdt ze: daar het mòet!
Wij hebben voor u op de fluit gespeeld,
En gij hebt niet gezongen,
Wij hebben voor u op de fluit gespeeld
En gij hebt niet gesprongen!
Nu zingt gij en springt gij Calvarië op
En staat er uw kruis op dien kalen top
Dan roepen wij: kaalkop! kaalkop!

Vierde bedrijf

Van Gabbatha naar Golgotha

Eerste toneel

Schrijver, leg dit voor de historie vast
Opdat het nageslacht het dankbaar leze:
Omtrent het zesde uur vóór Paschen was 't,
Dat Jezus tot den kruisdood werd verwezen
En nog datzelfde uur ter dood gebracht!
Het weerloos hert temidden van de brakken
Zoekt, daar 't van God noch mensch meer heil verwacht,
Zijn laatste toevlucht, kruisboom, in uw takken.....
Uw koning komt! Zachtmoedig, op het hout!
Spreid takken nu en kleeden op de stoepen!
Daar staat de pocher nu die tempels bouwt!
Hooft hoe de steenen het Hosanna roepen!
Uw koning komt! Eerst moet hij in zijn kleeren.
Toe, arme zondebok, trek aan je pak!
Daar komt de troon waarvan hij zal regeeren!
Ik draag het opschrift!

Ik de nagelbak!
Koning der Joden??!

(tot Pilatus):

Beter zoudt gij schrijven:
Hij zei: 'Ik ben.... ik zal hun koning zijn'.
Wat ik daar schreef, Jood, moet geschreven blijven:
Ten einde toe hoont gij dit volk, Romein?
Koning der Joden! nu en alle tijden.....
Want koning, Godszoon, droom of dwaas: hij blijft,
Omdat geen oog in hem kan onderscheiden,
Hetgeen ik schreef en eeuw op eeuw hërschrijft:
Een koning! - Gaat en doet uw werk liktoren!

(Pilatus af)

De heiden gaat!
Daar klimt hij in den boom!
Hij grijpt het hout; het schijnt hem te bekoren!
Zoo grijpt een dwaas,.... een mensch in zijnen droom!
Zóó blind heeft Adam naar de vrucht gegrepen,
En 't pas bezuurd toen hij gebeten had.....
Past het een koning met een ploeg te slepen?

Ziet! David torst het zwaard van Goliath!
Neen, daarop rijdt hij later door de wolken
Als Eli op zijn wagen hemelwaart!
Ook oordeelt hij vandaar eenmaal de volken!
Ho, meester? welk een ruiter draagt zijn paard?
De stad uit! Voort, gij wortel der misdaden!
Geen weerzin voor ons oor meer en ons oog!
Ziet, daar gaat Izaäk met het hout beladen
En huppelt als een ram den berg omhoog.
Daar ligt hij al!
Niets! niets dan vossenstreken!
Geen ezel of hij heeft nog soms een kop!
Hij is te zwaar belast en is bezweken.
Nu, tempelbouwer, help u zelf maar op!
De wijnstok brak; zijn stam begon te kraken.

Zoo valt een druiventros gekwetst ten grond.....
En ligt en bloedt.....
Op! is dat plicht verzaken?
De aarde bloedt, de wereld wordt één wond.....
De wereld reeds heeft hem tè lang gedragen.
Op, Licht der wereld; kijk de zon eens aan!
Zóó, dunkt mij, lag ook Samson eens verslagen.
Zie, om u heen staan sterren, zon en maan;
Zij buigen voor uw grootheid hunne lichten.....
Droef brandpunt aller smarten, kwijnend vuur:
Gods Engelen bedekken hun gezichten
En alle goden storten in dit uur
Als beelden achterover van de bergen;
Sta op die als een reus uw weg begon
En rijs omhoog temidden van de dwergen!
Sta op, opnieuw! en kamp als Gédeon.....
Ik doe mijn taak doch ben van u gegrepen;
De heiden ziet u vallen, ziet u aan en zwijgt.....
Wat draalt gij, hoofdman?

Woorden zijn geen zwepen; -
De zweep op hem!
Vooruit! De, kruisweg stijgt.....
Voorwaar, hij stijgt en zal geen einde weten.
Nooit meer!!
Dus haast u sneller met uw vracht,
Want na dit feest gaan wij het Paaschlam eten!
Uw Paaschlam bloedt!
Doch 't is nog niet geslacht.....
Dra zal het Paschen zijn als nooit tevoren
Want zonder bitter kruid of wrange wrok; -
Uit die zijn bloed wordt een nieuw volk geboren!
Hij valt ten tweede maal!
Hanteer den stok!
Voer dezen stomme als Baalam met slagen!
Hij zoekt den weg!
Hij vraagt of die hem kent!

De timmerman kan zijnen balk niet dragen!
 Hij ligt morsdood en is nog niet aan 't end!
 Omhoog, Gods zoon, de kreupelen gaan loopen,
 De lammen dansen rond u in een rei,
 De blinden eind'lijk gaan de oogen open; -
 Rijs op, Godszoon, de dooden gaan voorbij.....
 De ware wijnstok zal hier wortel schieten
 Nu hij van al zijn ranken is beroofd.....
 Mijn drempel is geen slaappleats voor bandieten!
 Hij heeft geen steen tot rustplaats voor zijn hoofd.
 Ik zweer u bij den tempel:
 Vanhier met hem!
 Hij heeft u reeds verstaan;
 Hij gaat! Nu jaagt gij, Jood, hem van uw drempel
 En morgen reeds zult gij hem zoeken gaan!
 Voorbij!
 Hij is voorbij!

Tweede toneel

.....Maria en de vrouwen met Johannes ontmoeten den Christus; Simon van Cyrene,, Veronica, enz.

Komt nader, vrouwen.....
 Zijn Moeder?

Hij, haar zoon!
Mijn God.... mijn Kind....
Boer als een boom, wat sta je daar te schouwen:
Help eens een handje, boer....
'k Ben niet zóó blind
Om m'aan dien angel als een visch te haken;
Ik heb met dat geval niets uit te staan.
Pak aan: hiermee heeft God èn mensch te maken;
Ook gij!
Als het dan moet?
Het moet; pak aan!
't Is karrevracht;.... een ezel zou bezwijken....
Die is bezweken; nu de os!
Ho! 'k val!
Nog niet!
Ha! os en ezel met het teeken....
Die stonden ook in zijn geboortestal,
Zegt men, met Englen die hem kwamen vieren.

Alweer zoo'n vrouw?
Laat haar!
Wat wil ze doen?
Waar 't lokaas is verzamelen de gieren!
Rabbi?
Gij lastert God!
Houd uw fatsoen!
Haar sluier bloedt.
Hij bloost!
Hij is bespogen!
Zijn beeltenis!
Getuig'nis van den smaad,
Die aan één mensch op één dag is voltogen....
Verscheur dat beeld!
Vrouw, toon de wereld dit Gelaat
Opdat zij nu en altijd weten moge:
Hoe vuil haar aanschijn is en hoe vol kwaad.

Zoo deed zij met den schoonste van haar kind'ren!
Helaas!
De kruisweg stijgt; de menschheid gaat;
De top is hoog;.... de weg wil niet vermind'ren
En zwaar is 't kruis der menschheid voor het stáát!
Hij valt!
Ten derde maal drukt hij zijn stempel
U op 't gelaat, o aarde, met zijn bloed....
Eens stond hij op de tinnen van den tempel,
Nu ligt hij als een slachtlam aan zijn voet!
Een slachtlam, zegt hij.
Hij heeft goed gesproken!
Doch wee! de slagers van dit arme lam!
Wee u! waaraan dit lam eens wordt gewroken:
Wee u van God; wee u van Abraham;....
Wee u als d'ooi loopt om haar lam te blaten
En heel de kudde om haar samentroept....
Eén enkel hart bloedt nooit alleen, soldaten!
Ellendig volk, dat om verachting roept, -
Zijt gij ontsteld om dezen wetsverkrachter?

Wat heeft u dezen man van God misdaan?
Verlaagt gij, priester, u tot menschenlacher?
Bebloede Man, vergeef ons;.... zie ons aan....
Dochters van Sion, wilt om mij niet weenen,
Doch om u zelf en uwe kind'ren schreit;
Want dagen komen, dat men luid zal steenen:
Zalig d'onvruchtbaren en zalig zijt
Gij, moederschoot, die nimmer kind'ren baarde;
Want als men zóó doet met het groene hout,
Waartoe heeft dan het dorre hout nog waarde?
Vooruit! de menschheid stijgt naar haar behoud.
Naar boven nu!
Ten top!
Nu recht naar boven!
Hij haalt het niet!
Azijn gemengd met gal,
Geeft nieuwe kracht en kan de zinnen dooven.
Sterk hem, soldaat!
Verkwik hem, voor hij val'....
Of sterf' wellicht voor hij ten top gerake.
Want als hij zijn triomftocht niet volbrengt,
Zal geen van ons zijn beend'ren hooren kraken.

Proef, wat ge zijt: azijn met gal gemengd.
Drink dus uw eigen oordeel en wees dronken;
God heeft u reeds uit zijnen mond gespuwd.
Hij drinkt niet meer; in bitterheid verzonken
Wendt hij zijn aanschijn van u af en gruwt,
Verworpen wingerd, van uw wrange sappen.
Hij bidt en boet!
Hij bloedt!
Hij sterft!
Goed! Goed! Maar áán het kruis!
Lijder, nog twintig stappen...
Houd moed, Messias!
Koning, goeden moed!
Zie, touwen, nagels, hamers om te kloppen;
De kuil, gedolven, gaapt reeds naar het kruis!
Doch met een kruis zult gij Gods mond niet stoppen!
Tien stappen nog en eeuwig ben je thuis!

Tien stappen en je bent zóó hoog gestegen,
Dat jij nog eens je rijk kunt overzien:
De steden en de dorpen en de wegen,
Waar jij een leeraar was; vooruit, nog tien.
Ginds ligt het land met melk en zeem dooraderd,
Dat jij je volgelingen hebt beloofd...
De kruisweg staat; de menschheid staat; God nadert:
Ik voel zijn voeten dreunen in mijn hoofd!
Hij wordt ontkleed...
Hij mag zijn kleed niet houden...
Soldaten werpen over hem het lot;
Zóó wil 't de Schrift wier zin hij zelf ontvouwde;
En wat de Schrift gebiedt, soldaat, wil God...
Goed dan: hij wordt ontkleed!
En gánsch geschoren.
Gelijk het lam ontdaan wordt van zijn vacht;
Soldaten, doet uw werk dus naar behooren,
Want hunner is zijn bloed en u de dracht...
Nee! niet als wolven die een lam verscheuren;
Al zijt gij wreed, waartoe dient hier de wrok?
Kunt gij om dezen Smartenman niet treuren:
Eerbiedigt dan den mensch óm zijnen rok.
Naakt moederkind: nu is u al ontnomen...
Nóg niet! Hij leeft nog!

Als een levend lijk.
Daar staat gij nu ten toppunt van uw droomen;
Begroet nog eens voor 't laatst uw koninkrijk;
Ziet gij uw stad, haar tempel en haar daken
En gansch uw volk rond uw troon vergaard?
Ziet gij de bergen uwer samenspraken,
En ginds die dalen waar g'een herder waart?
Ziet g'in dien mist de kimmen rond u kwijnen
En in de nevelen uw hoop vergaan:
Daar waart gij kind en, klein onder de kleinen,
At gij uw brood en had een schootsvel aan;
Hadt. timmerman, gij nooit het hout verraden
En slechts uw brood gegeten zonder meer,
Dan had het hout u nooit met smaad beladen....
Het hout is hard doch harder nog de leer!
Want rond het hout waaraan men u gaat hechten,
Verzamelt zich uw ambacht en neemt wraak
Op u met instrumenten en met knechten,
En waar zij haam'ren, timmerman, is 't raak!
Buig u dan, meester; buigen is geen schande;
De ketter is niet beter dan zijn leer....
Kom, strek u uit: uw voeten en uw handen;
Ontvang uw loon en zonder dank dit keer....
Uw rechterhand waarmee gij zieken heelde,
Die raadsels en geheimen schreef in 't zand;
Nu deze hier die brood en wond'ren deelde
En die den weg wees naar een beter land;
Uw voeten nog die, vurige profeten,
Het land beliepen achter elken nood....

Vader, vergeef het hun daar zij niet weten
Hetgeen zij doen....
Hij bidt!
Hij boet zich dood.
Had hij slechts eer geboet en meer gebeden.
Gij daar! Waarom werd uw gewaad ten spot?
Uw voeten als van wie de wijnpers treden?
Het kruis verrijst!
Hosanna! Zoon van God!
't Kruis staat in storm van dreigement en vloeken!
Ha, Christus! oog om oog!
Zie, hoe verschrikt
Zijn oogen langs den stommen hemel zoeken.
Geen land voortaan; geen God zoover hij blikte.
Geen duivel zelfs waaraan hij zich verspeelde.
Wel gij, die tempels afbreekt en herbouwt,
U zoon van David en zoon Gods verbeelde:
Behoed uzelf en daal af van dat hout!
Hei! Heiland, red u zelf en kom van boven?

Gij, die uw hoop op Jahwe hebt gesteld,
Waar blijft uw glorie dat w'in u gelooven?
Hij zwijgt! Hij zwijgt!
Hij bidt gelijk een held!
Als God hem mint, dat God hem dan bevrijde.
God zwijgt!
Hij komt!
Want rond dit kruis hoor 'k alle geesten strijden,
En hel en hemel stormend saamgedromd.
Heiden! Barbaar!.....
Hij keert zich tot den heiden
En buigt zijn aanschijn af van den barbaar.
Geen vloek! geen wonder! niets! -

(tot Christus):

Heb medelijden,
De eerste heiden staat aan Gods altaar.
Drie menschenwrakken op dezelfde klippen,
Drie booswichten verbonden in één lot;
Het water van den dood komt aan mijn lippen:
Haast u, als gij een God zijt, zoon van God!
Zijt Gij dan niet voor 't oordeel Gods bevangen,

Waar wij rechtvaardig vonnis ondergaan
 En voor ons schelmgedrag in doodsnoed hangen?
 Doch deze mensch, wat kwaad heeft hij gedaan?
 Erbarm u mijner, Heer,, als gij verrezen
 Komt in uw koninkrijk....
 Voorwaar! zeg ik....
 Nog heden zult gij met mij wezen
 In 't paradijs! -
 Een roover tot zijn laatsten snik,
 Rooft hij nog 't beste wat een mensch kan winnen!
 Zoo glipt een moordenaar den hemel binnen!

Derde toneel

....Maria met Johannes en de vrouwen bij het kruis.

Wat wil die vrouw?
 Zijn moeder!
 Vrouw, kom nader!
 Hij schreit!
 Mijn God.... o, Vrucht van mijnen schoot.
 Droef zoenoffer der wereld aan den Vader.
 Vrouwe, ziedaar uw zoon!....

Groot hart in nood!
Ziedaar uw moeder, zoon!
Moeder der menschen! Droef testament!
Hij sterft!
De dag verbleekt....
Wat blijft er van zijn wond'ren en zijn wenschen?
Een mensch gaat sterven, zwijgt; een leven breekt!
En God komt nader die hem heeft gebroken....
Waar is zijn God?
De hemelen zijn leeg!
God stom!
Onschuldig bloed wordt steeds gewroken;
Het roept om wraak. God roept!....
De hemel zweeg!
De herder hoort de bange kudde blaten!
De zon wordt zwart;.... de aarde zonder vorm....
Mijn God! Mijn God! waarom mij dus verlaten!

Hij roept!
God spreekt in duisternis en storm!
Hij roept Elias;... want zijn God blijft verre....
Elias' wagen ratelt;.... zie de lucht....
Eén vuur! een nacht vol zon en maan en sterren!
Wee ons!
Geen nacht als deze!
Alles vlucht!
Mijn kind'ren, bidt.... Mijn Kind!....
Het wrak gaat zinken.
Geen hart zóó groot!
Geen smart als deze smart!
Zoon Gods?
'k Heb dorst!.....
Mijn kind'ren, laat hem drinken;
Mijn Kind heeft dorst....
Wie lescht Gods Hart?

Een zee van liefde kan hem niet verzaden.
Hij proeft....
Zijn aanschijn buigt.
Het is volbracht!....
Hij ziet reeds land.
Hij heeft zijn smart doorwaden!
Zijn reis volbracht door duisternis en nacht.
En met zijn glorie heeft hem God omhangen,
Zijn bloedend naakt in heerlijkheid gehuld.
Zijn oogen breken in een droef verlangen.
Het is volbracht!
En alles is vervuld.
Een koning was hij!
Buig uw hoofd in vrede;
Want wat gij deedt, o Mensch, was goed gedaan,
En sluit uw mond nog boordevol gebeden....
Gij hebt uw God en God heeft u verstaan.

Nu breekt zijn hart;....
Nu breken alle banden;....
Nu breekt het Leven uit zijn schoonsten vorm.
God antwoordt! Antwoordt!
Vader, in uw handen...
Beveel ik mijnen geest.
In dood en storm....
Gods antwoord heeft de aarde overrompeld.
Rotsen splijten!
Wee!!
Dond'ren doet de grond!
Zoo sterft een God.
Mijn Kind!
De tempel mompelt....
Wee! doodenschimmen waren roepend rond.
Nooit heeft een mensch zóó hoog om God gekreten!
De heiden knielt: want dezen wás Gods zoon.

Wee u, o priesters, moord'naars der profeten!
 Onschuldig bloed op ons! op ons! o hoon!
 Jeruzalem! Gods troon valt naar beneden....
 Hij wás Gods zoon! De roem van Davids huis!

(volk vlucht)

Gestorven God, wij knielen in uw vrede;
 De menschheid staat aanbeddend bij uw kruis.

Stabat mater dolorosa.

Vierde toneel

De stilte Gods is om den berg getrokken;
 De koning slaapt; de gieren zijn gevlucht
 Als voor hun eigen schaduwen geschrokken....
 De boom des Levens draagt zijn beste Vrucht.

(stilte)

Soldaten!
 Spreek!
 Geen been zult gij hem breken;
 Want dood en leven heeft dit lijk gewijd....
 Hoe staat gij daar en geeft geen enkel teeken?
 Uit eerbied voor die doode majesteit.
 Zoo hebt ook gij méér dan zijn kleed gewonnen.
 De beul werd mensch!

Dat is de beste prijs!
Voltooid als menschen wat g'als beulen zijt begonnen!
Doorsteekt zijn hart;.... zijn sterven vraagt bewijs!
Want slechts gestorven kan hij zegepralen.
Aanschouwt dus en getuigt!
Ik heb aanschouwd....
En zal getuigen en ten einde toe herhalen:
Hoe nog zijn hart gebloed heeft op het hout.
Arm Christus-hart!
Nu kan hij vrij verrijzen!
De twijfel vraagt nog een verzegeld graf.
De waarheid wordt gestempel met bewijzen.
De waarheid vreest niet!
Neemt den Doode af!
De aarde die zijn licht niet kon verdragen,
Neemt hem gestorven in haar moederschoot;
Een held is groot pas als hij ligt verslagen....
De tragen óók zijn schuldig aan zijn dood;
En ook de schuwen hebben hem verloren.

Gij komt wel laat!
 Doch wie kwam ooit t e laat?
 Den laatsten zelfs blijft dit geluk beschoren:
 Het heilig Lijk te zuiv'ren van zijn smaad,
 En 't kostbaar ingebalsemd te begraven.
 Op wiens bevel?
 De landvoogd gaf verlof!
 Niet in de kracht der zondaars en der slaven
 Doch vorstelijk in mijn gesloten hof.
 Houdt wacht, soldaten, bij den Boom des Levens,
 En gij, o Vrouwe, ontvang den dooden Zoon,
 De vrucht uws lichaams en des kruisbooms tevens,
 Als een granaat gerijpt aan zijne kroon.....
 Hoe keert gij weer na drie en dertig jaren,
 In dezen schoot, mijn Kind, waar gij waart klein;
 Uw hart was groter dan de zonden waren,
 De zonden wreeder dan de menschen zijn.

Mijn arme God hoe ligt gij hier verslagen
 En veel te ver uit mijnen schoot gegroeid,
 Van 't eene hout naar 't andere gedragen
 En als een tak van zijnen stam gesnoeid.....

Weer slaapt g'in windsels als dien eersten morgen,
 Maar hoe verkleumd nu, Kind, en hoe gewond;
 Gij schreit niet meer want God heeft u geborgen,
 Gij houdt zijn groot geheim verborgen in uw mond....

Slaap wel, mijn zoon! Uw voeten zijn gewasschen,
 Uw hoofd gebalsemd en uw lichaam rein;

In uwen slaap zal u de Heer verrassen
En als gij opstaat zal het Paschen zijn!

Hij wordt mij zwaar; ik kan hem niet meer schragen,
Want voor zijn Menschheid werd mijn schoot te klein;
Bij u mijn kinderen was zijn welbehagen
En morgen zal zijn glorie om u zijn.....

Helpt mij te ruste uw dooden Broeder dragen:
Uw Abel achter 't nachtelijk gordijn;
Grendelt de poort en wilt niet langer klagen;
Want morgen, kind'ren, zal het Paschen zijn.....
De stad, vol feest, brandt tootsen op haar daken;
Treedt aan, soldaten, gaat den stoet vooraf;
Gij zult getuigen en zijn graf bewaken:
De waarheid vraagt ook wachters bij zijn graf.
Draagt gij den hyssopstengel en de nagels, vrouwen;
En gij den lendendoek en gij de kroon;
Draagt gij zijn lichaam naar het graf, getrouwen;
Gij, Smarten-Moeder, volg hem met uw zoon....
De kruisboom staat en zal nooit meer begeven;
De kruisweg daalt.... de menschheid gaat en zucht.....

(Christus wordt begraven)

Geloof en hoopt; daar toch begint het Leven.
Indien het graan niet sterft draagt het geen vrucht....

Terwijl Maria met de vrouwen en Johannes, de Centurio met Jozef van Arimathea en Nicodemus zich langzaam verwijderen, staan de soldaten op wacht bij het graf en eindigt dit treurspel met de rei der dochters van Jeruzalem,

Goede Jezus, rust in vrede,
Goede Jezus, goeden nacht;
Alle smarten zijn geleden

Jezus, alles is volbracht.
 Dood en leven moe gestreden,
 Buigen eeuwig voor uw macht;
 Aarde en hemel vol gebeden,
 Zon en maan en sterrenpracht,
 Heden, toekomst en verleden
 Houden bij uw graf de wacht.....
 Goede Jezus, rust in vrede,
 Goede Jezus, goeden nacht!

Slot

Liever dan ons bloot te stellen aan de kritieke kanten van een verrijzenis-scène vlak na de begrafenis, hebben wij als slot van ons Passiespel aan een zinrijke apotheose gedacht, waarin alle medespelenden dan nog eens terug keeren, om als mensen van dezen tijd op overtuigende wijze van hun zekerheid omtrent de Verrijzenis van Christus te getuigen, en vanzelfsprekend hebben wij daarvoor geput uit den overrijken liturgischen schat der Kerk.

Rijker en diepzinniger materiaal is er voor ons doel wel niet denkbaar dan het invitorium en den 94en psalm waarmee de Kerk de Metten van Paschen inluidt en in weelderigere Gregoriaansche melodieën plechtig haar hart over de verrijzenis uitjubelt.

Aan deze stof dan, die plastisch is bij uitnemendheid, zal, terwijl alle speelplannen tot de daken van tempel en paleizen toe zich geleidelijk met volk vullen, op het voorplan door reien gestalte gegeven worden in een gewijden dans.

Daartoe verschijnen, terwijl de slotrei nog gesproken wordt, achtereenvolgens de H. Vrouwen en de Apostelen op het voorplan, en zetten dezen onmiddellijk na de slotrei, door het orkest ondersteund, het invitorium in:

Surrexit Dominus vere, alleluia.
 (De Heer is waarlijk verrezen, alluluia.

Als een echo wordt dit van alle kanten door alle volk herhaald, waarna de reien den gewijden dans beginnen.

Venite, exultemus Domino, jubilemus Deo, Salutari nostro: praeoccupemus faciem ejus in confessione et in psalmis jubilemus ei.

(Alle spelers en ook het volk nu herhalen in koor):

Surrexit Dominus vere, alleluia.

(En de dans der reien gaat verder):

Quoniam Deus magnus Dominus, et rex magnus super omnes deos: quoniam non repellet Dominus plebem suam: quia in manu ejus sunt omnes fines terrae, et altitudines montium ipse conspicit.

Alleluia.

REIJEN:

Quoniam ipsius est mare, et ipse fecit illud, et aridam fundaverunt manus ejus: venite adoremus, et procidamus ante Deum: ploremus coram Domino, qui fecit nos, quia ipse est Dominus Deus noster; nos autem populus ejus, et oves pascuae ejus.

Surrexit Dominus vere, alleluia.

REIJEN:

Hodie si vocem ejus audieritis, nolite abdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto: ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt et viderunt opera mea.

Alleluia.

REIJEN:

Quadraginta annis proximus fui generationi huic, et dixi: semper hi errant corde; ipsi vero non cognoverunt vias meas: quibus juravi in via mea; si introibunt in requiem meam.

Surrexit Dominus vere, alleluia.

Gloria patri et Filio, et Spiritus Sancto.
Sicut erat in principio, et nunc et semper,
et in saecula saeculorum. Amen.
Alleluia.

Surrexit Dominus vere, alleluia.

Terwijl de reien zich verwijderen wordt door de overige medespelers en zoo mogelijk door het gansche publiek het Victimae Paschali gezongen, met dien verstande dat het:

Dic, nobis, Maria, quid vidisti in via? door de groep der Apostelen gezongen, alleen door Maria en de H. Vrouwen geantwoord wordt:

Sepulchrum Christi viventis; et gloriam vidi resurgentis
Angelicos testes, sudarium et vestes.

Surrexit Christus spes mea: praecedet vos in Galileam

Scimus Christum surrexisse a mortuis vere:

Tu nobis, victor Rex, miserere. Amen. Alleluia.